

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/3 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Csendes vasárnap.

Budapest, december 6.

Annai idő után végre egy csendes vasárnap. Egy vasárnap, amelyen semmi sem történt. Ami történni akart, még azt is lefújták, mint például a budapesti szabadelvű polgárságnak az obstrukció ellen tiltakozó gyűlését. Nagy dolog ez, talán ömnenek is vehetjük. A válságnak keserves tízennégy hónapján keresztül ahhoz szoktunk, hogy éppen a vasárnapok és a kalendárium egyéb vörösbetűs napjai voltak a politikának kritikus napjai közül is a legkritikusabbak. Miniszterek bécsi utazásai, döntő pártértekezletek, hadiparancsokat és egyéb minket rontó veszedelmeket kieszelő titkos bécsi konferenciák, véres beszámolóik és egyéb viharos szenzációk valami babonás előszeretettel torlódtak egymásra éppen a vasárnapokon. És most végre, egy vasárnap, amely elmúlik veszedelem nélkül, botrány nélkül, meglepetés nélkül, egy vasárnap, amelynek nincs politikai története. A magyar politika legújabb történetében ritka eset. És éppen a ritkaságánál fogva örvéndetes szenzáció ez a szürke vasárnap a maga hangtalan csendjével, a maga jelentéktelenségében.

És éppen ez a hangtalan csend az, amely sokat mond, ez a jelentéktelenség az, amely sokat jelent. Ez a csendes ünnep jelenti immár az áttérést a hasznos hétköznapokra, az életerőt émszró küzdelemből a gyümölcsöző munkálkodásra. A parlamenti békének, a rendes törvényhozó-munkának utjából végre talán csakugyan eltisztult már az utolsó komoly akadály is. Az okvetetlenkedő macacsság, a számítássaiban csalódott álnokság dobhat még gancsokat, de ezekben meg nem botlik senki; dobhat kavicsokat a megtört és lesimitott utra, de ezeket szétgázolja minden nehézség nélkül az az együttes erő, amely ellenállhatatlanul viszi immár előre az ország szekerét a várva-várt kibontakozás célpontja felé. Nem hiszszük, hogy nagy meglepetés érhet még bennünket, bár kizárva semmi sincs. És ha valami el nem képzelhető bonyodalom megrontaná a most már bizonyossággá érlelődő reményeket, akkor is csak ideig-óráig tarthat még az újabb veszedelem. Egy pontosan ki nem tapintható, meg nem mérhető, közvetlenül nem érzékelhető, de mindenki által érezhető, nagy morális erő kényszerítő hatalommal siettetli a kibontakozást. Akik ennek az erőnek a hatását nem érzik, vagy akik megmondolás nélkül és lelkiismeret nélkül dacolnak vele, azok galibát csinálhatnak még, de komoly veszedelmet nem. Ezt a biztatást halljuk kicendülni a mai csendes vasárnap hangtalan csendjéből. És ebben bizakodva köszöntjük a csendes pihenő napján a csendes munkálkodásnak reánk köszöntő napjait.

BELFÖLD

A sorozás elhalasztása. Nyíry Sándor honvédelmi miniszter ma — mint a *Hírcsarnok* értesül — körrendeletet küldött széjjel az összes vármegyéknek, amelyben az 1903. évi fősorozást újból elhalasztja. Ebben a rendeletében egyuttal megint a *járási tisztviselőket*, amiért némely helyen a rendelet ellenére sorozásra hívták be az állításkötelezetteket, és megtiltja, hogy az ő intézkedéseig sorozzanak. A sorozás elhalasztásáról a következőkben rendelkezik a miniszter:

Hogy azon esetre, ha az 1903. évre kiállítandó újonck megállásáról szóló törvényjavaslat az országgyűlés által megszavaztatnék és törvényerőre emelnének, az újoncoszás azonnal foganatosítható legyen, a folyó évi november 5-ről 4800. szám alatt kiadott körrendeletet kapcsán felfivom a törvényhatóságot, hogy az illetékes cs. és kir. hadkiegészítési

kerület és honvédkiegészítő-parancsnokságokkal egyetértőleg két utazási és működési tervet és pedig akként állapítson meg, hogy az 1903. évi fősorozás az egyik terv szerint a folyó évi december 28-tól jövő 1904. évi január 30-ig, a másik terv szerint a jövő 1904. január 4-től február 6-ig terjedő időtartam alatt legyen foganatosítható, illetve végrehajtható.

Szerződésünk Olaszországgal. Rómából táviratozzák: Az Ausztria-Magyarország és Olaszország között kötendő kereskedelmi szerződést előkészítő bizottság eddig három ülést tartott, melyek a külügyminisztériumban Malvano vezértitkár elnökelete alatt folytak le. Az üléseken jelen volt báró Fasetti osztrák-magyar nagykövet. Az utolsó ülés csütörtökön lesz.

A horvát pénzügyi egyezmény A Horvát-Szlavonországgal kötendő pénzügyi egyezmény előkészítése tárgyában kiküldött országos bizottság ma délelőtt 11 órakor ülést tartott. Az ülésen Wekerle Sándor elnökelete alatt résztvettek: Falk Miksa elnök, a kormány részéről: gróf Tisza István miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter, Cseh Ervin horvát miniszter, továbbá Popovics Sándor államtitkár, Teleszki János min. tan. és Buzáth Ferenc, báró Harkányi Frigyes, Hodossy Imre, Hegedűs Sándor, gróf Khuen-Héderváry Károly és Neményi Ambrus bizottsági tagok.

Wekerle Sándor elnök a tagok üdvözlésével az ülést megnyitván, jelenté, hogy eljárt abban a két ügyben, amelyet a bizottság rábízott, nevezetesen értesítette a horvát bizottság elnökét, hogy a tárgyalásokat szóbeli megkötésig folytatni, s ehhez a horvát bizottság hozzájárult. Továbbá az Országos Levéltárból kiteresztette a vonatkozó iratokat. De ilyeneket csak az 1808. és 1874. évekre talál s ezen iratokat a bizottság rendelkezésére bocsátja.

Lukács László pénzügyminiszter javasolja, hogy az előbb történt megállapodásnak megfelelően küldessék ki egy albizottság, amely az országos bizottság elé terjesztendő javaslatokat megállapítsa, a maga részéről bajlándó álláspontját azonnal megismereteli. Buzáth Ferenc azt kívánja, hogy mivel a mai ülés ugyiszlóval rögtönzve lett összehívva s ő rajta kívül más ellenzéki tag nincs jelen, a tárgyalás halasztásuk el. Gróf Tisza István miniszterelnök felszólalása után a bizottság elhatározza, hogy felkéri a pénzügyminisztert, hogy nézetét azonnal terjeszse elő.

TÁRCA

Elkésett.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Máriássy Barnáné.*

— Ha tudnád, Klárám, milyen boldogtalan vagyok — sóhajtott a kis szőke özvegy, — aki maga volt a fakadó május, rózsa arcával s hajlékony, könnyed alakjával. Gyermekes bizalommal borult oda a nála jóval idősebb barátnője vállára, aki elégedetlenül esővalta fejét:
— Már megint a festővel van bajod?
— Több, mint két hete, hogy nem láttam — tördelte az asszonyka.
— Ennek inkább örülnöd kellene, édesem. A kis özvegy szomorúan nézett barátnőjére:
— Hagyd el, te elfogult vagy Palival szemben, — szólt keserűen s önkénytelenül is elhúzódtott barátnőjétől. — Pedig ő oly jó, oly nemes! Klára vállat vont:
— Ugy, ugy! Jó is, nemes is, csak éppen téged tesz tönkre türehtelen szeszélyeivel. Olykor napokon át állandóan nálam van, máskor meg minden ok nélkül hetekre eltűnik a szemhatárról. Nem, Izám, ez nem tarthat így tovább. Ez az ember nem érdemli meg a szerelmedet. Szakitani kell vele.

— Nem, Klára, az lehetetlen!

Fényes napugrákévék hullámozották be a tágas szobát és visszatükrözödték a színes tapétákon s a sok tarkaságon. A szőke asszonyt ezer apró visszaemlékezés tartotta fogva, és mály hallgatása merülve átadta magát azok édes varázsának. Klára részvételjesen figyelte barátnő-

jét. Most már megbánta, hogy rosszat lezélte neki a festőről. De aztán megint felükerekedett benne a józanság és erősen elhatározta, hogy kiszabadítja barátnőjét annak a léha embernek hipnotikus hatalma alól.

Anyáskodó szeretettel ölelte át a kis özvegyet. S édesen becézte, mint egy kis gyermeket. Majd elővette a haditörvét. Elmondta, hogy az urával nemsokára utra kel és már megis beszéltek, hogy őt, a magára hagyott özvegyet is magukkal viszik.

Az asszonyka tagadólag rázta a fejét:

— Nem tehetem, nem hagyhatom őt itt...

— Micsoda? — tört ki Klára. — Hetek óta feléd sem nézd és te miatta nem mehatsz el egy pár hétre a legjobb barátnőddel?

— Kérlek, — felelt a szerelmes asszony határozottan — ezt hiába feszegeted, jól tudod, hogy Palira nézve soha sem leszünk egy véleményen. Kár arról akár egy szót is vesztegetni.

— Tudom — vágott vissza Klára. — Igazán, már csak azt várom, hogy barátnődnek ajtódat mutass a te kedves festőd miatt.

Az özvegy kiegyenesedett. Szinte magasabbnak látszott egy fejjel és biztos hangon szólt:

— Ha Pali kívánna, nem lenne erőm meg nem tenni.

Klára elsápadt. Már-már dühös szemrehányás tolt ajkára, de amiatt tekintete az özvegy csodálatosan elváltozott arcára esett, egy pillanat alatt megértette, hogy nem szabad elhagynia barátnőjét.

— Iza, — szólt szelíd panasz hangján, — te ideges, rossz gyermek, te! Hát olyan könnyen el tudnád dobni a te öreg barátnődet? Nos, valld be, magad sem tudod, mit beszélsz.

A szőke asszony ölére tártá ki karjait, de mindjárt erőtlennül bujt vissza a szőlyébe. Érezte,

hogy a festő iránt való vonzalma erősebb a barátságánál, erősebb önmagánál, erősebb mindennél...

Klára még mindig nem adta föl a küzdelmet.

— Nos, ugy-e hogy velünk jössz, édes? — kezdte újból. — Szép utunk lesz, Izám. Meglásd, a bájos Vierwaldstätti tavon, a felséges havasok alján mennyire meglepkezel mindenről, amit itthon hagytál. Már szinte látom, hogy egész másképp nézsz onnét vissza. Akkor majd te magad is velem fogsz kacagni gyerekes hobortodon.

— Nem! Lehetetlen! — szólt az özvegy kelletlenül. — Hiába is unszolsz, Klárám, nem tehetem, nem teszem.

— Ám jó, legyen, amint akarod. Emészd magad továbbra is, míg lovagod kint a világban csapong és minden kínálkozó élvezetet fölhabzsol. Nap-nap után hajnalban vetődik haza. Kuszált vonásokkal, szemén az átélit mámor ködével.

— Ne további!... Az ég, ne további — könyörgött az özvegy sápadt arccal, remegő ajakkal.

... Klára sokáig maradt együtt barátnőjével és azzal távozott, hogy holnap esomagolnak.

— Megyünk, Klárám, megyünk — felelt az özvegy tompa belenyugással.

A szőke asszony fáradt egykedvűséggel esomagolt, mikor egyszerre csak csöngetést hallott. Összerázkódott.

Az ajtó egy pillanat múlva felnyitott és belépett a festő. Vidáman futott az asszonyhoz. Megfogta a kezét s az ajkához emelte.

— Csak hogy láthatom végre! — szólott.

— Az asszony hallgatott. Szeme előtt összefolytak a tárgyak és ködte burkolva látta magát a festőt is.

Lukács László pénzügyminiszter erre hosszabb előadásban kiterjeszkedett mindazon elvárásokra, amelyek a magyar és a horvát álláspont közötti többletmentes, és megjelöli egyszerűsített azokat a módokat, amelyek szerint a két bizottság közötti méltányossági aapon az egyszerűsített helyre volna állítandó. A pénzügyminiszter előadása körül hosszabb vita fejlődött ki, amelynek folyamán a miniszterelnök ismertetlen továbbá az elnök és az előadó *Buzáth, Hodossy, Hegedűs és Neményi* voltak részt.

A vita végén elnök határozatként kimondja, hogy a bizottság a pénzügyminiszter által kitért elvi álláspontot magáévá teszi s egyszerűsített egy albizottság k/küldetését elhatározza s annak figyelembe ajánlja a bizottság által elfogadott elvi álláspontot.

Az albizottság tagjaival megválasztott *Wekerle Sándor* elnök, *Falk Miksa* előadó, *Hegedűs Sándor, Hodossy Imre* és *Kossuth Ferenc*. A kiküldött albizottság f. hó 7-én, hétfőn délután 1/2 óra körül fogja első ülését tartani. Az albizottság megválasztása után az elnök délután 1 óra körül berekeszt.

A vidék állásfoglalása. A szepes-szombati választókerület nagyszámú választója ma délután gyűlést tartott az obstrukció ellen. A gyűlésből a következő táviratot küldték a miniszterelnöknek:

A szepes-szombati választókerületi szabadelvű választói ma összegyűltek, hogy állást foglaljanak az obstrukcióval szemben. Mivel azonban a képviselőházban tegnap elbuzogott kijelentésekből az következtetendő, hogy a béke és a képviselőház munkaképessége rövid időre a tét helyreáll, megakadályoztuk az alkalmat, hogy nagyméltóságodat az elért siker alkalmából üdvözzöljük és tántoríthatatlan ragaszkodásunkról biztosítsuk.

Kecskemét város mindkét kerületének függetlenségi polgárai ma népes gyűlést tartottak Szappanos István elnökletével. A népgyűlésen résztvett Lengyel Zoltán képviselő is. Iványosi Szabó László ismertetve a legújabb politikai fordulatot és hangsúlyozta, hogy Kecskemét városa nem nézheti szó nélkül, hogy a nemzeti jogokat egyszerűen feladák. A kecskeméti függetlenségi párt nem nyugszik meg a történetekben. Aztán el fogadta a gyűlés a következő határozati javaslatot:

Kecskemét városa mindkét kerületének egyesült függetlenségi párja mély sajná közszállal látja az országos büntetésügyi és 43-as párnak a magyar vezényleti nyelvvel teljes érvényesüléséért eddig nemes lelkesedéssel folytatott harcnak időszerű felbuzosítását is. Elvárja a függetlenségi és 43-as párt megatartásától, hogy a rendes újoncjavaslat és a lehatárnási törvény megalkotása után minden újoncúlételemelei javaslatával szemben a barcot mindaddig megakadályozza, míg a hadseregben a magyar szolgálati és vezényleti nyelv teljes dadalt nem arat.

Végül Lengyel Zoltán beszélt hangzatosan, hogy fájó szívvel hozta abba a barcot, de megint a küzdők közé fog állni, ha azok séma és ereje biztosíthatja a sikert.

— Milyen különösen néz reám? Mi baja, édes? — kérdezte a férfi szokott könnyed modorában. — Mi történik itten? — faggatta tovább, a podgyászra mutatva.

Az asszony kissé összeszedte magát.

— Elutazom, — szóló halkan.

— Elutazik? És velem nem is tudatta?

— Nem gondoltam, hogy érdekli magát, — válaszolt az asszony zavartan.

— Ugy? Bizonyosan valami kellemes kis utazásról van szó.

A szemét összehúzta, az ajkát fölbiggyesztette s gunyosan nézett az asszonyra. Majd előkelő nembánomsággal fölállt és távozni készült. Előbb azonban megkérdezte a kedvesétől, hosszan marad-e távol.

— Pár hétig — felelte az asszony bizonytalanul.

— Pár hétig — mondta utána mosolyogva a festő. Majd kitörő indulattal folytatta:

— Ezt nem vártam volna magától! És különösen most nem, amikor annyi csalódás és bánat ér, — amikor tele vagyok gondnal. Bizony, szólhatna legalább egy jó szót... Nagyon is rám férne... Hosszú régen is láttam.

— Tehetek én arról? — szóló az asszony szomorúan. — Irtam magának: nem felelt napokig. És ha már végre mégis csakis elhatározza magát, hogy válaszoljon, ridég kurtasággal ezt írta: Legnagyobb sajnálattomra hulaszthatatlan ügyek megakadályoznak abban, hogy tiszteletemet tegyem önnél. Nem találja, hogy ez kissé túlságosan udvarias, főleg pedig szeretetlen hang?

A festő vidám bonhomióval ütötte el a dolgot. Odavonta az asszonyt magához a keretvetro és ellenállhatatlan hízélgésével szinte körülöregtatta:

— Látja, drágám, én magát úgy szeretem és maga viszonozásul egyre kínoz. Maga szívtelen, maga önző...

Az új kultuszminiszter.

Budapest, december 6.

(Mgy.) A többszörös magaslató visszhang, mely a volt kultuszminiszter működését és alkotásait hangzatosítja, a sok emlék, mely hazaszerte hirdeti az ő agilis tevékenységét és fáradhatlan munkakedvét, méltó kifejezést talált Berzeviczy Albert kultuszminiszteri beköszöntőjében, midőn önként és önzetlenül nyújtja feléje a méltó babért, melyből egy levelet sem akar eivonni.

Ime az ember!

Az a bíráló és fegyelmezett ész, mely az új kultuszminiszter eddigi életművét hivatals és irodalmi munkásságában minden lehető kultúr-ösvenyben megnyilatkozott, ezennel jeles elődeinek szeretettel és tisztelettel adózott és nem feledkezett meg az első, a főbbek mellett kulturánk jelesebb és kisebb méltóságú munkásairól sem.

A királyi szó nem idegent hívott a bársonyszékbe, nem más vidékekről hozott vezetőt, ki bajainkat nem ismeri, kinek új szállás a minisztérium, kinek előbb meg kell barátkoznia annak minden járásával, mielőtt munkához foghatna. Tetőtől talpig kész, hivott ember lépett a magaslatra. Régi ismerőst, kulturánk kiváló humanistáját emelte a magyar kultúra elére.

Aki még emlékszik Tréfost és Csáky mellett töltött államtitkársága tevékeny napjaira, az tudja csak erősen mérlegelni, mily nyereség a közoktatás, a művészet és a kultúra javára. Erős keze, minden ügyet velejében megragadó elméje, gyors és találó bírálata és az embereknek kvaitásuk foka szerint való osztályozása, amihez csak fogott, azt virágzásra hajtotta. Lelket adott és lelkesített. Midőn hatalmi körét a politikai forgandóság jó hosszú időre elvágta, nem állott el régi kedvencétől és eszméit a társadalomban, anketeken, köztgyűléseken, baráti körben és ünnepeleken sikerült megvalósítania. Nemes ösztöne hajtotta s ennek fénye világította be a magasba vezető kuszalt utat. Kész kultuszminiszterre fejlődött. Milyen szép, léleklátó elme volt az, mely őt hívta meg.

Most százszorososan megerősödve, saját tapasztalatai által látva az intézmények realizálását, aravallóságát vagy hiúságát, magas törekvései megvalósításának állomásához jutott. Mert a magaslatra nem a hivatal méltóságának elkábító ereje, hanem az ideál után való fáradhatatlan törekvése vitte, melyet föl nem adott a képviselői mandátum egyszerű, nem munkátlán és nem fénytelen éveit alatt.

Nem kérjük: honnan jött? Tudjuk utját, amelyet eszméi világítottak be, s belátjuk, mit hoz a jövőre. Programját letette eszméiben és agitációiban. Hisz sokszor állott előde mellett mint tanácsadó, sokszor villant a hazán át új szellemelő duzzadó terveinek erős hangja. Aki szerencsés volt őt tevékenységében megfigyelni, az láthatta, mint ágazik széjjel gondolkodása és mesteri munkássága a köznevelés, a felsőbb oktatás, a testedzés, a társadalmi kultúra, a békes evolúció, a képzőművészet fölvirágzása körül. Az

Az asszony azonban, akinek még élénken esengtek a lelkében barátja szavai, az egyszerű szilárdan megvetette lábát a vad álláspontján. Elragadó szenvedélyvel esapta a férfi arcába:

— Szívtelen vagyok? Önző vagyok? Ugy? Esztelen hüszéggel belétemetem magam magányos otthonomba, míg maga fék nélkül dözöl az éjjeli mulatótanyákon és forró csókjaival áraszt el holmi utszéli festett damákat...

— Elég! — szóló rá parancsolóan a férfi. — Ne ingereljen ilyen megmondolaim vadaikkal! Vagy talán ilyen módon akar velem kacérokodni? Ezt egyszer és mindenkorra megtiltom magának! Az asszony mintegy megbüvölve, meredt szemmel bámult a festőre, látszott, hogy viharos lelki küzdelmei vannak. Egy ideig még úgy állott némán, mozdulatlan, aztán két nehéz könnyesepp gördült ki szeméből és alétlan hanyatlott egy karosszékbe.

A festő kétség! esetlen rohant hozzá, becézgette halálraívait arcát és önfelédtt vilomással költögette:

— Édes Izám, nyissa hát föl a szemét! Hiszen tudom, hogy csak meg akar ijeszteni. Térj magadhoz, én egyetlen szerelmem, ne ejtsd kétségbe azt, aki egy jó szavadért a halálba is elmeenne!

Az asszony arca tüzipiros lett, szinte hevesen dobogott. Félig fölnyitotta ajkát és szinte belehelte a férfi szerelmes beszédét. A férfi erre föllobbanó szenvedélyvel magához kerolta kedvesét. Ajkuk bódítóan hosszú, forró csókban egyesült...

... Mikor mámorukból fölcsodtak, a festő két kezé közé fogta az asszony szőke fejét és boldog mulciával kérdezte:

— Elutazol, édes?

Az asszony nem felelt, szerelmesen simult a férfi karjaiba...

elnöki székeken a szellemi intező tít, a bizottságokban a szervező ember tárgyal, az egyesültekben a kultuszmet kibontó hírnök, az írószatnál az újat és jeleket teremtő kritikus érintkezett. Egyszerűen a kultúra minden billentyűjén játszott értelemmel és tudással. Akarata, szelleme áthatotta az intézményt és megtermékenyítette, meglekesítette.

Es e sokoldalú munkásságtól nem tért el: szerette. Csak az erős, az igazi meggyőződés szerethet eszmét és embert egyaránt igazán és csakis ezt kísérheti igaz elismerés. A győné és tapogatózó fölig alkot, meghunyászkodást és hízélgést keres. Amannak szeretet a pályához, a munkához egy dolgos élet fényes tartalma. Szava zálog, melyet bevált, meggyőződéses garancia, melyen minden munkatársának ereje elesedik. Itt nincs habozás, ingadozás, itt acélosodott akarat vezet a cél felé. Utadat és önérték, nem ötlet és szeszély kormányoz.

Ily tulajdonságok egy virulóbb reneszánszot harangoznak be, melyben a humanisták és művészek, a tudósok és költők nagyjai járnak homlokegyenest a tökéletesség felé s odaviszik föl a nemzet legföltettebb kincsét: a nyelvet és a köznevelődést. Így tette ő a távolból s így a közbelben, eszméket szíva föl magába a szokat életképes eszmékként vetítette ki a közéletbe.

Most széles területre jutott. Szélesse terjesztették előde. Sok intézmény várja, hogy tartalommal, lélekkel megtöltse. Ott áll gondolatai realizálásának hatalmának. Onzelen, munkás osztályosai készek vezetőjüket a megvalósításban segíteni.

Nemzeti kulturánk nemzeti politikánk is egyuttal. Ez a kettő csak összehogozva virágozhat: sudározhat a magasba. Szép alkotmány előtt áll, melybe hivatott, hogy lelket, pezsgőbb életet és értelmet öntsön: Lelket, szellemet, érzést és jellemet.

Négyszáz évvel ezelőtt a virradó reneszánsz korában Rómában egy kösirt ástak ki s benne egy halotti világtól megkímélt tetemet találtak. Szép leányzó holtteste volt. Tetszhalott-e? vagy halott-e? tanakodott fölőtte a világ. Teste ép, arca viruló, mosolya derűs rózsaszín, tagjai ifjak és üdők. Egy egész világ járt Jula, Claudia leánya csodájára. Csak a féltékeny hiúság tartott tőle, hogy megrontja az askéta életet, a vallást, a hitet, a polgári érelyt. És újra eltemette. A leányzó csak aludt, de nem aludt tovább, mert a kitörő reneszánsz fölkelte és bevonult minden hajlékba, minden szívbe a szépség, az eszmény, a bájos valóság és az igazság.

Ez a leányzó Magyarország emelkedő kultúrája, melyet ideig-óráig lehet temetni, de föltámad üdén, szépen, frissen, erőssodik és lelkesít, mert csak aludt, de meg nem halt. És akad ember is, aki óvja, ápolja őt, van erő, szilárd meggyőződés, készakarát, mely nem hátrál, lelkesül és hallucinációkra nem hallgat, tisztán lát és víziókat nem ápol, hanem munkában dolgozik, hogy tengerektől rázott épületet föntartsa.

Ezt bizonyítja az új kultuszminiszternek multja és azon humanisták tábora, mely őt eddig környezte és ezental is kíséri. Szelleme, kritika, mely dogmáktól és előleletektől menten őszintén és szabadon tart célja felé, oly magasan szárnyalva, hogy semmi scholasztikus fal nem szab neki határt, semmiféle fény nem vakítja el látását, semmiféle köznapi taps nem hódítja el hallását és nem hamisítja meg ítéletét — most tette valósítja a mult akarátát és a méceset, melyet óva őrtött, hogy ki ne aludjon, lobogós lángra, vezérlő fáklává gyujtja.

Tisza Kálmán emléke.

— Ünnepe a temesvári megyeházán. —

Temesvár, december 6.

Temes megye közgyűlési termében ma leplezték le ünnepiesen Tisza Kálmán miniszterelnök arcképét, amelyet a temesmegyei szabadelvűpárt megbízásából Ferenczy József festett. Az ünnepélyre a szabdelvűpárt tagjai nagy számban jelentek meg, a fővárosból lerándultak báró Felitzsch Artur a képv. elnök, Szivák Imre, Mayer, Rubinek, Gyula és Drakulics Pál országgyűlési képviselők. Jelen volt az ünnepségen továbbá Németh János felszentelt püspök, Lászy táblai elnök Plausics, a temesvári szabadelvűpárt elnöke, dr. Kun és Szentkláray kanonok, Telbisz Károly polgármester, Molnár István főispán, Capdebo alispán. A karzaton díszes közönség közödtük számos hölgy volt jelen.

Vargics Imre, a temesmegyei szabadelvűpárt elnöke, megnyitva az ülést üdvözölte a jelenlevőket. Ezután jelentette, hogy a temesmegyei szabadelvűpárt megbízásából készített az országos szabadelvűpárt megalapítóának, Tisza Kálmánnak arcképe elkészült és a kegyeltes ünnepélyhez megjelentek mindazok, akik érzelmeiben egyek. A szabadelvűség biztosítja az egységes magyar nemzeti állam szuverenitását. Nálunk dogmává vált, hogy csak a szabadelvűség biztosíthatja a haza felvirágozását és jólétét. A sz-

badelvló lobogót nem hagyjuk el, ezen lobogó alatt küzdeni fogunk véglehetetlenig. Hazám érdekében kívánom, hogy legyen mindenki olyszabadevló mint Tisza Kálmán volt, szeresse mindenki úgy hazáját, mint Tisza Kálmán szerette. És akkor ezen vértáratot haza földje virni fog és népe boldog lesz. Szólok sajnálva, hogy Tisza Kálmán méltó fia, gróf Tisza István a főispánhoz intézett távirata értelmében sajnálattal fejezte ki, hogy halaszthatlan kormányügyek akadályozzák a megjelenésben. Szívünk teljes melegeből üdvözöljük Tisza Kálmán méltó fiát, biztositjuk tántoríthatatlan ragaszkodásunkról és szeretetünkről. (Eljenzés.)

Niamesny Mihály, a vármegye tiszteletbeli főügyésze — mint ünnepi szónok — magasröptű beszédében méltatja Tisza Kálmán működését úgyis, mint ellenzéki vezérét, mint kormányelnökét és a modern Magyarország megalapítóját, törvényalkotóit fejtegetve, ismerteti a nemzeti törvényt és a vármegyei rekonstrukciót, mely szerint a közigazgatási bizottság életbe építésével az állami akarat érvényesítését biztosította a vármegyei közigazgatásban. Így fejezte be beszédét: Tisza Kálmán arcképét átadjuk Temesvármegyének azzal, hogy politikáját minden áramlat ellen joguk követni. Hulljon le a lepel! (Hosszantartó taps és éljenzés.)

Ezután Vargies Imre, a szabadlevélpart elnöke emelkedett szólásra. Kijelentette, hogy miután a szabadlevélpart nem bír helyiséggel, átadja a képet Temesvármegye alispánjának. Csak a legelő alispán kijelenti, hogy örömmel veszi át a halhatatlan vezér arcképét, amelyet a vármegye dísztermében fognak őrizni.

Délben 300 területű díszbólt volt a Koronaherceg-szállóban. Az első felkészítőt Vargies Imre, a megyei szabadlevélpart elnöke mondotta a királynak. Még nem volt Magyarországnak uralkodója, mondja Vargies ki annyira kitűnt alkotmánytisztelével és kit ezért az egész művelt világ hódolattal tisztel. Igaza volt gróf Tisza Istvánnak, mikor azt mondotta, hogy hol volna Magyarország ma, ha nem a király állott volna oldalán. A szeretet és ragaszkodás érzetétől áthatva ki a háromszoros éljenti dicsőséges uralkodó királyunkra, I. Ferenc József. A halgatóság hosszantartó éljenzés és tapsban tört ki Vargies pohárköszöntőjére. Ezután az egész halgatóság rázendített a Himnuszra.

Erre báró Sztojanovics György állott fel szólásra és örömet fejezte ki aletett, hogy a pártok végre megtálaták a kiegyezési pontot. Igaz az, hogy a nemzeti követelések a nemzet zömében visszhangra találtak, de nem helyesli, hogy a parlamentben ma d-nem anarkizáló fejtődtek a viszonyok. Aki ismeri Tiszát, tehetségét, hazaszeretét, előre tudta, hogy neki sikerülni fog a kiegyenlítés. A harc immár lejárat, most következik a küzdelem, mely nem rombol, de felépít. Ezen küzdelemben számíthat gróf Tisza István minden magyar támogatójára. Az egék ura étesse gróf Tisza Istvánt sokáig. (Hosszantartó éljenzés és taps.) Te bisz polgármester báró Feilitzschot élleti, aki erős kifejezője az elhatározásnak és biztosítékot nyújt arra nézve, hogy avval a zászlóval amelyet a kezében tart, tántoríthatatlanul ki fog tartani. E zászlónak győzelme a magyar nemzet eszme megszilárdításában nyilvánul. Üdvözlí Feilitzschot és kívánja, hogy siker k sérije minden léptét.

Báró Feilitzsch engedelmét kér humoros kezdetű pohárköszöntőben azért, hogy hangja látványait, sőt rekedt. De nem esoda, mondja ő mert az éjél arra hasznáta hangját, hogy helybeil-obsztrukcionistákat megtérítsen. Ez a Monár Vikor főispán által adott estélyen történt. Ezután folytatja és hibát rója fel a magyarokra, hogy temetni tud, de étetni nem. Temesvármegye teleplezte Tisza Kálmán arcképét nagy ünneppeséggel. Míg élt, csak gános és mooskolás érte. Ma zaránd-klunk Gesztre, hol onsonai porladoznak. Az egész életének minden percé remezete megerősödésének volt szentelve. Csudaájt, mint tudunk szeretete, de elhagyta a haza szolgálata miatt. Az apa fiában a-árt méltó utódot nemeyeln. Nyugodt lélekkel, sőt vérünk minden cseppjével jól adhatunk azért, hogy jeeneg nincs hibebb fia az országban gróf Tisza Istvánnal. Nehéz viszonyok között vette át a kormányzatot akkor, mikor ézt tenni senki sem merete. Önérzetesen áldozatnak szánta magát, amre imadásig menő hazaszeretét lndította. Nem az erős kéz, melyet senki sem érzett, hanem áldozatkészsége győzte le az ellenzékét. Majd így zárta be beszédét: Gyermekekönban Temesvárra jött neméit tanulni. Örömmel konsatálja, hogy immár magyarul szólhat, mert itt már mindenki tud magyarul, sőt mindenki magyarul is érez. Az aktuális politikai kérdésre áttérve jogosnak mondja a magyar nyelv érvényesítését a hadseregben, de ebbeli követelésünkönöz nem köthetjük az ország sorsát s azt az ország sorsának veszélyeztetése nélkül csak a koronával egyértéjtég. A korona teljes belenyugvása mellett valóslhatjuk meg. Gróf Tisza Istvánnak köszönetét annak a konstátálása, hogy Magyarország örökös jogot nem ismer, mert csak a törvényhozás adhat és szüntethet meg jogokat. Sovinsziák vagyunk, de nem bántjuk a másnyelvű és a másvallású polgárokat, csak annyit követelünk tőlük, hogy aki a hazában él, hű fia legyen hazájának. Szeretjük mi a rácot, a románt, a németet, de mindenki becsülje meg hazáját és ne gravitájon kiellé. Az ellenzék azt vindikálja magának, hogy Magyarország ó képviselői, pedig nincs a szabadlevélpartban olg kicsiny, hogy ne érne náuk többet. Igaz az, hogy eszmét az ellenzék-til vette a szabadlevélpart, de nem feladata-e az ellen-

zéknek az eszméket addig a felszinen tartani, míg a kormánypart ezeket megvalósítás végett átveszi? A kormánypart a megvalósításuk akkor fog hozzá, mikor a megvalósítás biztosítva van kívánja, hogy forrjon össze a megye és a város szive avval a férfival, kit szívünk minden melegevel tisztelünk, ki méltó fia nagy atyjának. (Hosszantartó, zajos éljenzés.)

Szólok Imre kifejtéi hogy Temesmegye az első, ki a halhatatlan nagy hazafi arcképet teleplezi. Hiszi, hogy sok maradt Tisza Kálmán programjából fiara, Istvárra. Tisza István a mult programot összekapcsolandja a jövővel. Csak az a politika helyes, amely a vidékről jön; ott tisztább a fellogás, mert ott érdekek nem játszanak közbe. Élteni Vargiesot, a megye szabadlevélpartjának elnökét és Molnár főispánt mint a kormány egyik legtisztességesebb főispánját. Szólok Kálmán dr. Niamesny Mihály ünnepi szónokot élleti. Feilitzsch alelnök Tebisz polgármester és Capdeo alispánra emeli poharát. Vargies humoros felkösztöjtében aposztrofálja a sajtót és indítványozza, hogy gróf Tisza Istvánt táviratilag üdvözöljék. (Általános élénk helyeslés és éljen.)

HIREK

Budapest, december 6.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 30-ikán új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. József Agost főherceg és neje, valamint Károly Fülöp herceg és György bajor herceg kíséretükkel hatnapi vadászat után ma este Budapestre érkeztek. — Nyírú Sándor honvédelmi miniszter tegnap este Budapestről Bécsbe érkezett. — Tallán Béla földművelésügyi miniszter tegnap este átadja látogatására török-kannizsi birtokára utazott, ahonnan kedden tér vissza a fővárosba családijával együtt téli tartózkodásra. — Gróf Serényi Béla kereskedelmiügyi államtitkár, aki néhány nap óta betegeskedik, már annyira jobban érzi magát, hogy hivatalát néhány nap múlva ismét elfoghatja.

— A Justh-Kaas-affér. Justh Gyula országgyűlési képviselő arra a helyreigazításra kért íelt benünket, hogy őt báró Kaas Ivor nem provokáltatta és így az ügyről jegyzőkönyvet sem vettek fel. Az egész esetet a képviselőházban történt kölcsönös, lojalis nyilatkozatok által befejezték nyert.

— A legújabb főrend. A hivatalos lap vasárnapi száma közli azt a királyi kéziratot, amelyvel Beihly Zsolot előthozsiglan a főrendház tagjává neveztek ki. Beihlyt ma nagyon sokan üdvözölték és tanúvnyai is lelkes ovációkra késztülnek.

— A mérték. Egy újság hírdetési között a következő sorok is olvashatók: „Egy harmincötves vidám és eleven özvegy asszony férjhez óhajtana menni olyan férfhoz, akinek legalább 1000 forint évi jövedelme van. Különös főtétel, hogy 1 méter 68 centiméter legyen a magassága, hogy az első férjem után maradt ruhákat elhordassa. Eppen 1 méter és 68 centiméterek lehetnek csak a pályázók. Hogy megüssék egészen a boldogult férj mértékét és felülhessék az utána maradt ruhákat. Mennyi szép tulajdonság van ebben az eleven özvegyben! Eleven is, fiatal is, sőt éppen az asszonyok legérdekesebb korában. Továbbá van benne kegyelet a mult iránt és egyidejűleg praktikus és takarékos, ami a jelen viszonyok közt, mikor egy jószemű férfi talpraesett mondása szerint még az utaspró is érzi már az ex-lexet, különösen üdvös tulajdonság. És ami a legóbb özvegyünk szerény is, csekély ezer forint évi jövedelmét kíván a kezére pályázóktól, pedig mi az ezet forint ebben a nagy városban egy évre. Mindez bizonyosan erősen biztathatja Budapest férfiféjét, s ugyancsak késégtelen, hogy a centiméternek sok dolga akad most a házassulandó ifjúság körében.

— Építészeti mesteriskola. Az egész magyar művészvilág egyhangu lelkesedéssel fogadta azt az eszmét, hogy építészeti mesteriskola szerveztessék és annak vezetője Lechner Odón legyen. Az osztálan elismerés hangja, amelyen a mester művészetéről nyilatkozott, ma még a szeretet megvívánulásával is erősödött. A mester hetek óta be egen lekszik egy budapesti szanatóriumban. Vasárnap a déli és főleg a délután órákban a művészek egész serege látogatta meg, hogy üdvözletét és jókívánásait személyesen átadja. A mester egészsége már javul és egy-két hét múlva elhagyhatja a szanatóriumot. A mesteriskola ügyében indított mozgalom mind nagyobb mérvet élt a különböző városokból jövő üdvözöl és esztalokzást bejelentő levelek révén. Eddig Berlinből, Bécsből, Münchenből, Aradról, Szabadkáról és Nagyváradról jöttek ily értelmű levelek.

— Szivárvány — decemberben. Aradról írják: Most, amikor az első hó beköszöntését kezdlené várni, egymást érik a nyárnak természeti tüneményei. Ma délután három órák az ég nyugati részén pompás, ragyogó ívű szivárvány jelent meg, amelyben körül-

belül egy negyed óráig gyönyörködtek az emberek. Az időjárás e mellett is tavaszias, enyhe szél járja, esővel.

— Vívóverseny a mentők javára. A Nemzeti Sport-Vívóverseny iránt, melyet a Budapesti Önközet Mentő-Egyesület javára rendez, a közönség körében rendkívül érdeklődés mutatkozik. Társadalmunk legelőkelőbbjei megígérték támogatásukat s így a verseny előrelátólag oly nagyszabású lesz, amilyen még nem volt hazánkban. A verseny sportrészeinek sikere is teljes mértékben biztosítva van, amennyiben az ország minden részéből oly nagy számmal érkeznek a nevezések, hogy a verseny idejét január 6-ikára, Vízkereszt-napjára is ki kellett terjeszteni. A tiszteletdíjak száma folyton szaporodik. Gróf Karátsanyi Jenő a mentőegyesület és a versenybírótság elnöke valamint nemeselek neje, akiknek a humanizmus és a sport oly sokat köszönhet egy-egy nagyrétéki tiszteletdíjat adományoztak. A helyekre már eddig is oly nagy kereslet mutatkozik, hogy a jegyek melőbbi előjegyzése igen ajánlatos.

— A divatos szent. A divat nemcsak a ruházatkodás, irodalom és művészet terén uralkodik, hanem — ki hitte volna! — még a templomok tömjénfüstjében is. Valamint a magassarku cipőt, hajlott cülmert és csapott vállu kabátot főikapa a divat, ugyanazon a módon egy-egy szentet is tud forgalomba hozni. Ismeretes, hogy jelenleg Szent Antal a divatos szent és hogy az ő kultuszával mekkora visszaélést üznek, megdöbbenéssel olvassuk az Egyházi Közönyben, a magyar katolikus papság szaklapjában. Vigyázzunk Szent-Antal kultuszára címe a cikknek, amelynek szerzője (K. K.) jel alatt ekként panaszkodik:

Pájdalmasan tapasztalom és tapasztalhatja mindenki, aki megfigyeli, hogy Szent Antal tiszteletét igen sokan, főleg az uri nők közül, rosszul gyakorolják. Sietve és sürgőve hívom föl papársaim figyelmét a vad-hajtásokra, melyeknek lajait röviden itt ismertetem.

1. Az egyik ut, melyre Páduai Szent Antal sok tiszteletet lévedt, a fanatizált kulusz utja. mely leggyakrabban egyenesen a babona érvényébe vezet. Porrára ritkán a bűnös szándék, vagy rosszakarattal, inkább a menthető vagy csak részben menthető tudatlanság, a vak- vagy a tulbuzgóság. Ennek a libának rabjai Szent Antalt oly tiszteletben reszesztik cogitatione, verbo et opere amely tisztelet közelebb van a cultus latria-bez, mint a cultus duliae-bez. Ok nem úgy imádkolnak Szent Antalhoz, hogy eszökölje ki Istentől köszönetáras és könyörgése által ezt vagy azt; hanem imádkoznak kizárólag Szent Antalhoz s tőle várják a kérés közvetlen teljesítését s ezáltal oly képességeket tud aaidonitnak neki, amelyek csak Istentől. Például a gyermekeiken anya, aki Szent Antaltól kér és — véleményem szerint — kap gyermekeket és az egész dologban Istenre nem is gondol s istent a kérés teljesítéséből szinte kizárja.

2. A másik hamis irány éppen ellenkezője az előbbinek, t. i. protanzialja Szent Antal kultuszát. Itt nem a közbenjáró könyörgő föld ember és az Istentől közbenjáró szent van összekötöttesben hanem a vevő és a kereskedő; vaóság ületli viszony keletkezik amelyben Szent Antal „tisztelője” igazi árnyékkéket „imádkozik” hozzá: „Ezért igérek ennyit, azért annyit”. De csak „igéret” a legóbb, mert ha Szent Antal nem teljesíti a kérést vagy késékedik, „ohó akkor nem kapod ám meg a két hatost, Szent Antal”!

Ináról ritkán lehet szó ezeknél.

Sokan vaósággal követelnek szinte elvárják a közreműködést. Mások kedélyesen beszegődöttek és szolgálatba fogadják őt és rendőr, detektiv, cseléd-szerző, házasságközvetítő szerepet játszanak vele. Legalább ok úgy hiszik, hogy Szent Antal milderre vállalkozik az igért 10. 20 vagy 50 krajcár fejében. Egy hölgy, ha elvezett valamit fölkiáltott: „Szent Antalnak, keresd meg; kapsz husz krajcár!” (vagy 2 filért vagy 1 koronát az elvezett tárgy értéke szerint.) Persze a kis pályájával is éppen így szokott apörtözötatni; „Azorkám, keresd meg, kapsz cukrot.” — Egy másik hölgy, mivel Szent Antal nem akarta „meglozni” az udvarlót férjnek kidobálta Szent Antal képeit érmét, olvasóját és szobrocskáit földhözvágta: „Mégcsaitlan, nem kölesz!” Mamája pedig ugyane „csalásért, hütlenségetért” egy pár hónapig lasét tartott Szent Antal. — Némeyek más vallású ismerőseikkel (még zsidókkal is) szintén gyakorolták Szent Antal kultuszát, amely ilyen esetekben persze csak „igérés”ben áll. — Mások a legprózbább dologban, sőt bűnös cselekedethez is kéri az ő segítségét akár az oiasz brigantik a Madonnáét. Udvarló- vőlegénytagásra, flirt- és fiasionköésre, irigylet pártik fő bontására, vendégek csabítására és meneszlésére, gombostű-pénc kicskarására stb. stb. célra kéri, követelik s akarják megvenni Szent Antal közreműködését, segítségét, közveztését stb.

3. A harmadik rossz irányról alig merek bővebben írni. A tina is belépárl, azért csak röviden emilem. Egy társaságban szóba kerülővén Szent Antal, egy ifjú nő ábrándos lelkűléssel sóhajt: „Ok én isen szeretem Szent Antal; ő olyan szép fia volt! Horrendum, ilyen is van; plátói és prózabbi; hal’ Istennek talán csak ritkábban.

— Új főorvos a Szent János kórházban. A főpolgármester a régi Szent János-kórház rendelő nőorvosává dr. Polotai Andort nevezte ki, illetve őt ebben az állásban megerősítette.

— Házasság. Balázs Jenő gúlszécsi államáslőnök eljegyezte Propper Annuska kisasszonyt. Propper Mór ó-budai takarékpénztári igazgató leányát.

— **A szocialisták mozgalmá.** A szocialdemokrata-párt ma délután nagy tüntető körmenetet és gyűlést tartott az általános választási jog érdekében. A gyűlésen egyáltalán élesen megfogalmazták a függetlenségi pártot is, mert megelégedett a választási jog olyan reformjával, amely az általános választói jogot nem adja meg. Délután 4/3 órára volt kitűzve a gyűlés a Tattersall nagy csarnokában, amely egészen megtelt. Nagy éljenzéssel fogadták a sztrájkoló ácsokat, akik zárt sorokban vonultak be. *Csizmádia Sándor* volt a gyűlés egyetlen szónoka. Az országos gyászt megillető szomorú szívvel jelentjük, — kezdő beszédét — hogy az obstrukció, életének tizenegyedik hónapjában, hosszú és kínos szenvedés után kiszervekedett. (Viharos derűlttség.) Halálának oka egyszerűen a csömör, másrészt a politikai áruházi, a paktum. Ismeretük az a parlamentare háttérrel és azt mondja, hogy felajánlották segítségüket az ellenzéknek, de nem fogadta el, mert a paktáshoz nem szükséges a nép. Követeljük, hogy ez az ország a nép legyen, mert az országot nem *Kossuth* Ferenc és nem *Polányi* szeretik és tartják lönn. Előterjeszti a határozati javaslatot, mely konstatálja, hogy a függetlenségi párt nem követeli sem az általános, sem a titkos szavazást, de még csak a cenzus leszállításának mérvére nézve sem állított fel semminemű követelést, ezzel a járt összeállításba kerül számos tagjának, köztük magának *Kossuth* Ferencnek ama *írások kijelentésével*, hogy ők személyesen is, de pártjuk programja szerint is hívei az általános titkos választási jognak; megállapítja, hogy e programpontra a nép félrevezetésére szánták, érte semmit tenni nem akarnak, sőt azt a legelső alkalommal a legsúlyosabb módon elárulták. A népgyűlés tehát felhívja a népet, hogy a politikai áruházi méltóan foglaljon állást ezzel a párttal szemben. A népgyűlés kimondja, hogy a munkásság a szocialdemokrata párt zászlaja alatt vívott küzdelmét az általános, titkos egyenlő választójogért továbbra is teljes erővel folytatni fogja.

A határozati javaslatot elfogadták, azután a 20—25 ezer főnyi tömeg megindult a városba négyes sorokban a Marcellairet énekelve. Így ért a függetlenségi pártkör ablakai alá.

— *Le Kossuth Ferencet!*

— *Le a hazárúckkal!*

— *Zsivó Kossuth!*

— *Le a nagy Kossuth kis fiával!* — hangzott a sok ezer torokból, sokan ökleikkel fenyegették meg a kitekintő képviselőket, mások fűtyültek és abugoltak.

Már nagyobb rendezésről tartottak, de a rendezők szavára hamar odébb húzódtak a tömeg és az *Andrássy-uton* kivonult a városligetbe s a Szinkör mellett szétoszlott.

— **Halálozás.** *Kovács* Károly, a magyar királyi kereskedelmi múzeum központi könyvtelje hosszú szenvedése után 40 éves korában vasárnap reggel elhunyt a fővárosban. Az elhunyt özvegye, két árva, s nagyszámú uri rokonság gyászolja. A megboldogultban dr. *Kovács* Dénes fővárosi lapserkesztő testvéröccsét vesztette el. A kereskedelmi múzeum tiszikara testületileg vesz részt a mindenkitől szeretett kollégája temetésén, mely holnap kedden déntan lesz az Erzsébet-keri 69. számú gyászházban.

— **Francia tisztek brutalitása.** Egy francia újságban nemrég cikk jelent meg *Urbain Gohier*től, az ismert nevű francia írótól, aki ebben a cikkben *Perroz* alezredes és *Cornu* kapitány gyarmati tiszteket megvárosolható egyéneknek nevezte és ellátó szavakkal nyilatkozott ezeknek a gyarmatokban kifejtett működéséről. A tisztek ezért pürr indítottak ellene, de a *Yonne* departement esküdtésze a tanuallomások alapján felmentette *Gohier*t. Az inkriminált cikk ezt mondta el: *Dezembranc* őrmester, *Buret* kaplár s egy időközben elhunyt *Beulart* nevű közkaton. 1899-ben, amikor Szudánban szolgált, dezertáltak, barátságát költöttek egy kis független négerország, *Urgungu* szultánjával s új gyarmat alapításába vágták a fejüket. Erre a célra már fel is legyervezték egy csomó bűntudókat s utnak indultak. Nem jutottak azonban messzire, mert utjokat állotta *Thys* angol kapitány. Harc keletkezett a két csapat között s végül a francia szökevények sok halott és sebesült hátrahagyásával kénytelenek voltak visszavonulni. *Urgungu* országában sem maradhattak s átmentek francia területre abban a reményben, hogy az időközben ott kimondott amnesztizájuk is ki fogják terjeszteni. Egy a cikkben meg nem nevezett kapitány azonban, aki azóta öngyilkossá lett, a három francia szökevényt mégis el fogta s vasra verve, kegyetlen kínzások között masiroztatta őket a tengerpartra. *Beulart* a kegyetlenkedések következtében meghalt s *Dezembranc*, akinek lábába volt, szintén sokat szenvedett a lábra rakott bilincsek miatt. A parton a két életben maradt katonát *Perroz* alezredes, francia parancsnok, a fennebb említett *Thys* kapitány követelésére kiszolgáltatta Angliának. Hosszas tárgyalások után aztán Anglia újól kiszolgáltatta őket a francia hatóságoknak s *Dezembranc* s *Buret* most haditörvényszéki ítélet előtt állanak. A

Gohier ügyében megtartott esküdtészi tárgyalásra őket is beidézték s itt olyan élénken vázolták szenvedéseiket s olyan eleven színekkel festették *Perroz* alezredes és *Cornu* kapitány kegyetlenkedéseit, hogy az esküdték arra *Gohier*t felmentették. A megvádolt tisztek, akik így az esküdtésztől elégtételt nem nyertek, most haditörvényszéki vizsgálatot kértek a rehabilitálásuk végett.

— **Simli Mariska halála.** Az országiszerte ismert *Simli* Mariska, mint *Székesfehérvárról* jelentik, péntek éjjel az ottai Szent György-kórházban meghalt. Nyilván a zaklatott életmód tette tönkre az excentrikus leány szervezeteit. Két évvel ezelőtt kitiűtötték a főváros területéről, azóta megint *Székesfehérvárról* lakott, de beteg idegei ott sem hagyták nyugodni. Legutóbb kegydíjat is kapott *Székesfehérvár* városától. Zajos multja és az átélt szenvedések még jobban tönkretették amugy is gyenge szervezeteit, súlyos betegen kórházba kellett mennie, ahol pénteken éjjel kiszervekedett. Csaknem utolsó percéig eszméletlenül volt és szinte méltatlankodva utasította el magától a lelkeszt, aki a vallás vigasztalását hozta el a gyárhoz. *Simli* Mariskát vasárnap délután a város költségén temették el. Elég diszes ezüsts-ürke koporsót vett a szerencsétlen leány számára s a belvárosi plébániánál is intézkedtek az egyházi szertartás végett. A temetés napján azonban a plébániáról visszaküldték a temetési díjat azzal a megoklással, hogy miután *Simli* Mariska felekezeten kívüli volt s mint ilyen megtagadta a halála előtt a gyónást és áldozást, továbbá, mert ő maga kijelentette egy ízben, hogy az ő temetését pap nélkül s egyházi áldás nélkül végezzék, mindezeknél fogva megtagadják az egyházi szertartást. *Havranek* József polgármesternek ezt tudomására is hozták, de ő sem segíthet ezen s így *Simli* Mariskát beszentelés és pap nélkül vitték ki örök pihenőre. A temetésre csak kevés közönség gyűlt egybe, akik ott voltak, megrázó jeenetnek voltak tanui. Mikor a temetést rendező vállalkozó emberi leszegesztik a koporsót, öv. *Simli* Jánosné, a szerencsétlen leány agg édesanyja összereszkadt. Háromszor ájult el a boldogtalan asszony a temetésen. Azután kopóra emelték a koporsót, melyen két koszu volt, melyeket kegyeleles kezek helyeztek rá. Mikor a halottas ment, melynél szomorubbat még a képzelet sem alkothat, megindult, nem maradt szem száron. Már sötét este volt, mikor a halottas kocsival kiértek a sőtői temetőbe, ahol hamarosan lebecsültették a frissen ástot sírba. A sírhelyet a város jelelője ki számára s közvetlen mellette hagyták egy helyet az édesanyjának. Az édesapa, a város egykori dúsgazdag polgára, aki önkézzel vetett véget életének, a hosszutemetében fekszik.

— **Egy veszedelmes szélhámós.** Egy körülbelül 21—23 éves, alacsony, köpöcs fiatal ember bejárja különösen a főváros gyároasit és ott különféle ürügy alatt, többnyire azonban hamisított levelekkel a budapesti kir. iparfelügyelőség főnökének, *Lederer* Rezsőnek nevében pénzt igyekszik kicsalni. Az illető többnyire gummikereket fakkereket érkezik. Figyelmeztetjük az érdekelteket, miszerint a kir. iparfelügyelőség ezen egyén eljárásáért semminemű felelősséget el nem vállal s így gyároasink jól tesszik, ha mindenkitől, amennyiben az illető előtűnik ismeretlen, igazolványát elkerik.

— **Hatszáz koroná egy asszonyért.** Nem mindennapi bigamiát tárgyalt a napokban a londoni rendőrbíró. A huszonnyolc éves Mrs. *Anna Gibson* állt a bíróság előtt. *Gibson* Anna, leánynevű *Allen* Anna 1895-ben férhez ment *Mr. Gibson*hoz. Házasságuk azonban nem volt boldog s *Gibson*ék csakhamar külön, de nem elváltak éltek. A fiatal asszony *Mr. Gosford*hoz állott be szolgálatba. A gazda beleszeretett a cselédjébe és házassági ajánlatot tett neki. *Allen* Anna bevalotta, hogy már asszony s megnevezte a férjét is. Gosfordot ez nem hozta zavarba, kijelentette, hogy megveszi őt a törvényes férjtől. Ugy is tett s *Gibson* csakugyan e adia a feleségét huszontólontért, azaz hatszáz koronáért. Ezután megtartották az esküvőt. Az anyakönyvbe a menyasszony özvegy *Gibson*né nevet mondtok. De a pár a legnagyobb egyetértésben tíz tőte napját mindeidézte. Most azonban összekülönböztek Gosfordék és Gosford feljelentette bigamia miatt — a feleségét. Kiszült a tárgyaláson, hogy az *Allen* Anna anyja is be volt avatva a dologba. A rendőrség az ügyet a rendes bíróság elé terjesztette. Londonban nagy érdeklődéssel néznek a közeli tárgyalás elé.

— **Panama-víco.** Azt a kétszínű magatartást, melyet az Egyesült-Államok kormánya a Panamakerdésben tanusított, még a washingtoni politikai körökben is különösképpen tartották. Az új isthmus köztársaság megteremtésének gyorsasága az egész világon csodálkozást keltett de még nagyobb csodálkozást az a gyorsaság, melyvel Amerika leghatalmasabb politikai faktora az új Panama köztársaságot elismerte. Ebből az alkalomból a demokrata szenátorok egyik legkiválóbbja így nyilatkozott: A washingtoni fehér

háza most a következő felírást kellene illeszteni: Itt megrendelésre új köztársaságok gyártatnak. Meg lehet várni, míg elkészülnek. Minták nagy számban!

— **Az ácsok sztrájkja.** Miután a parlamenti békéltetési tárgyalás az ácsokédek és munkaadók között eredményre nem vezetett, folyó hó 4-ikén az ipartestület helyiségeiben *Lode* Rezső iparfelügyelő elnökiele alatt újabb békítő tárgyalást tartottak. Ez alkalommal a mesterek kijelentették, hogy ha a segédek e hó 7-ikén munkába lépnek, hajlandók az újabb egyezmény tárgyalását azonnal megkezdni és pedig akként, hogy a tárgyalások 20-ikáig betérjesztessenek, egyszerűsített kötelező ígéretet tettek, hogy az órabér minimuma az új egyezményben nem lesz kisebb, mint 36 fillér. A segédek azonban kijelentették, hogy nem hajlandók munkába állani mindaddig, míg az új egyezmény tárgyalása nincs. A munkások ez álláspontja miatt a békéltetési eljárás ismét nem vezetett eredményre és a sztrájk tovább tart.

— **Küzdelem az abszint ellen.** Franciaországban hatalmas küzdelem folyik az alkohollenes egyesület és a francia szeszgyárosok között. Franciaország politikai, társadalmi és irodalmi nagyságai egymásután állnak be a küzdők sorába. Most a párisi orvosi egyetem egyik híres tanára, dr. *Labale* egyik nagy francia lapban figyelemreméltó cikket írt az alkoholizmus s különösen az abszint terjedése ellen. Az abszint valamennyi szesz ital között a legveszedelmesebb. Már régebben *Daudet* Alfonz is erősen szembeszállt irodalmi munkáiban az abszint-ivással. Ezt a szörnyű szokást, írja *Daudet*, az *Algirában* harcoló katonák hozták be Franciaországba. Addig itt senki sem ösmerte az abszintet. Az abszintben hetven százalékal alkohol van s ha elgondoljuk, hogy mily széles rétegben terjed az abszint-ivás, akkor nem lesz nehéz elképzelni azt a rettenetes pusztítást, amelyet a franciák között véghez visz. Dr. *Labale* szerint már van egy speciális új betegség is amelynek absinthismus a neve. A betegség teljes testi és szellemi elgyöngyüléssel jár, az ember akaraterejét teljesen megsemmisíti. Az abszint romboló hatása sokkal gyorsabb is, mint más szesz italoké, s aki többször ivott belőle, az már nem tud leszokni élvezetéről. A kora reggeli órákban sokszor láthatni Párisban szerencsétleneket, akik tizenöt pohár abszintet is megisznak. Szörnyű katasztrófákban aztán nincs hiány. Egy ember például a tizedik pohár megivása után megvakult. Paralízis és halál a legszokottabb következményei az abszint-ivásnak.

— **Patti Adellina.** A dícsőségben és gazdaságban megőregedett énekesnő, *Patti* Adellina nemrég ismét hangversenyezett *Newyorkban*. Művészetével szerzett vagyona tömteitlen, multja csupa zajos siker, a művésznő azonban mindezzel nem éri be. Jól meg szolgálta, csöndes nyugalmából még most is kikívánczik. Folyton jön a hír *Patti* Adellina utolsó s visszavonhatatlan hangverseny-körútjáról. Legutóbbi *newyorki* fölépéséről egy ottani újság nem a leggyöngyödebb hangon emlékezik meg. Az újság többek közt ezeket írja:

Olyan gazdag, olyan híres, olyan öreg énekesnőnek, mint *Patti* Adellina, egyáltalán érthetetlen a folytonos utolsó fölépése. Fejedelmi vagyona van, az a híre, hogy valamikor a világ legjobb énekesnője volt s az életet is teljes mértékben kiélvezte; miért tesz hát még mindig kirándulásokat kastélyból a hangversenytermekbe? Az igaz, hogy sok pénzt hoznak az ilyen kirándulások, de több pénzre, mint amennyire van, *Patti* Adellinának nincs szüksége. Ami pedig a hírnevét illeti, annak tetemesen ártanak ezek a fölépések. Azok, akik a régi, a hasonlíthatatlan *Pattura* kegyeletesen emlékeznek vissza, ha meghallgatják a mostani *Pattit*, egy brutális karrikatura benyomásával távoznak a hangversenyteremből. *Patti* Adellina arca, a vaslagon rákent festékek is kellemetlenül vén, szája visszataszítóan eltorzul, ha mosolyogni próbál. A hangjában nyoma s nes a régi csodálatos organumnak. Nagy megerőltetéssel énekel, rövid a lélekzete és e miatt szétfűrdelt a írázistokat. A magasabb regiszterekben egyenesen rikácsol, a hangjának egykori klasszicitása is teljesen elveszett. Hogy miért tapsol neki oly lelkesen a publikum, az majdnem olyan talány, mint az, hogy honnan veszi a bátorságot *Patti* Adellina ezekre a bucuskoncertekre.

Ime, élete alkonyán ezt érte meg az isteni *Patti*. De hát ő akarta. Mért nem nyugszik babárain?

— **Elrabolt páter.** *New-Yorkban* a minap nagy feltűnést keltett egy olasz papnak, *páter Cirrigione*nek eltűnése. Most azt jelentik, hogy a rendőrség ráakadt az eltűnt papra. Kilenc angol mérföldnyire a lakásától találták meg s kiderült, hogy olasz emberek vitték magukkal, hogy így pénzt szaroljanak. A pap kézeskülvén még megállászat a kétél nyoma, amelylyel összekötözték. A rablók három napig fogva tartották és ez idő alatt többször bántalmazták és koplaltatták. A pap nagyon zavart volt, amikor megtalálták, és megáldozott rajta, hogy kábítószert adak be neki. A rendőrség eleinte kétségbe vonta *Cirrigione* állítását és inkább azt hitte, hogy megzavarodott az elméje. Kórházba szállították. A pap nem tudja a címét a

háznak, amelyben fogva tartották, de azt hiszi, hogy meg fogja találni a bát.

— **Orosz tragédia.** *Cyromirban*, Wolhynia orosz kormányzósa fővárosában olyan pör folyt le a napokban, melynek előzményeit és tárgyalását a legnagyobb figyelemmel kísérték egész Oroszországban. Pantelmonow nevű gimnáziumi tanár felesége három éven át viszonyt folytatott egy Onacevic nevű fiatal emberrel. A férj hiába fenyegette feleségét, hiába kérte a törvényszék közbenjárását, az asszony nem akart lemondani a kedveséről. Ez év márciusának 21-ikén megtudta a tanár, hogy felesége a saját háza padlásán lakást rendezett be szeretőjének. A férj a leghevesebb szemrehányásokat tett feleségének és kategóriákban felszólította, hogy Onacevicot utasítsa végleg ki. Az asszony figyelemre sem méltatta ezeket a kitöréseket és kedvesét, ki éppen csöngögetett, férje szemeláttára eresztette be háza. A tanár erre magánküldte dühében rárohant a fiatal emberre és mikor ez dulakodni kezdett vele, háromszor rálépett, úgy hogy Onacevic behalt seobeibe. A napokban tartott végtárgyaláson a házaspár eselédje így nyilatkozott a viszonyról: Mihelyt a tanár távozott otthonról, hogy az iskolában teljesítse hivatusát, Onacevic padlászobájából Pantelmonow lakásába jött és ott egészen otthonosan viselkedett. De az asszony olyankor is érintkezett szeretőjével, mikor férje otthon volt és dolgozószobájában munkájába merült el. A tanár felesége ilyenkor a kéményen keresztül vezetett berendezés segítségével beszélgetett Onaceviccal. A házaspár 17 éves leánya azt vallotta, hogy tudja milyen viszony fűzi anyját Onacevicca, de nem törődött vele, mert szerinte senkinek sincs joga ahhoz, hogy a mások szívének ügyeibe avatkozzék. Az esküdték fe mentették a férjét.

— **Egy milliárdosnó esküvője.** A londoni lapok sokat írnak *Roazburgh* herceg házasságáról, aki kedden vette nőül a leggazdagabb amerikai örökösöt, miss Mary Goeletet. Az esküvő New-Yorkban volt a Szent-Tamás-templomban, ahova a szertartásra két-százötven meghívott vendég gyűlt össze. A templom falait ebből az alkalomból fehér virággal dekorálták. Az oltár fehér orchideákkal és liliomokkal volt tele és két oldalt óriási pálmák szegélyezték. A templom előtt olyan nagy volt a esőűlet, hogy a rendőrségnek már órákkal az esküvő előtt ki kellett vonulnia. A tömeg azonban türelmetlen kíváncsiságában áthatolt a rendőri kordonon és majdnem kardlapozásra került a dolog. A menyasszonyt ezalatt bátyja, mister Goelet az oltár elé kísérte. A milliárdosnó ruhája csupa drága csipke volt. Amint a templom elé robotgott a kocsija, körülbelül ötezer kíváncsi nő körözött a menyasszonyt és sokan közülük csipkéket is szakítottak maguknak emlékül a pompás ruháról. A kocsit mindaddig meg se mozdulhatott, míg a rendőrök szét nem oszlatták az asszonytömeget. Az esküvő után a menyasszony anyjánál lakoma volt, melyben százhuszonöt vendég vett részt, legtöbben a család intimusa. A fogadóterem valóságos tündérvilág volt átalakítva. A lakomán régi angol szokás szerint mindenekelőtt egy óriási lakodalmi kalácsot szolgáltattak föl, melyet a vőlegény, szintén angol szokás szerint, kardjával vágott föl. Később a fiatal pár különvonaton Newyorkba utazott, ahol a mézesmedvetek töltik. A vőlegény 160 millió korona hozományt kapott.

— **Megoldás.** *Hachenburg* németországi városban mulatságos kis dolog esett meg. A város polgármesterei állása ugyancsak jó hivatal lehet, mert megüresedvén, csekély száznégven folyamodtak az elnyeréséért a városi tanácshoz. A döntés pillanatánál végül bekövetkezett, s a nagy választás után most már arra került a sor, hogy a folyamodóknak a kérvényhez mellékelni irataikat és arcképet visszaküldjék. Hanem ez, mint kislát, nem ment valami könnyen. Az történt ugyanis, hogy az arcképek össze-vissza keveredtek és nem tudták, melyik arckép melyik folyamodóhoz tartozik. De *Hachenburgban* van lelemény. A tanács valakinek az indítványára úgy határozott, hogy az egész csomó arcképet sorra elküldik a folyamodóknak. Ki-ki aztán válaszolja ki a maga arcaának érdemes mását.

— **Letörve.** Tragikusan fejezte be hányatott életét egy *Weston* nevű belga színész, akit két évvel ezelőtt ambiciójá hazájába, Párisba vitt. Ott nagyobb dicsőséget és egyúttal gazdagságot is akart szerezni. Csak hogy Párisban nem ismerték s nem igen tudott szerződések jutni. Nemsokára kiingyott minden pénzéből. Hossz helyzetében nagyon röstelt volna hazamenni inkább másolással akarta megkeresni a kenyerét. Csak hogy Párisban erre a kenyérkeresetre is sok az aspiráns. Sokat szenvedve, nélkülözve aztán újra a művészetét akarta értékesíteni, de hiába volt minden próbálkozása. Különbösen is annyira lerongyolódott hogy mindenütt gyanus szemmel fogadták. Végül minden reményességét elveszítette már a boldogtalan színész és a napokban levette magát lakása ablakából az utca közepére. Rögtön meg is halt.

— **Ellopott levélgyűjtő szekrény.** Ujpesten, az Árpád-utca 104. számú házban levő postai levélgyűjtő-szekrényt az éjszaka valaki ellopta. A levélsekreánynek II. száma volt. A tolvajt nyomozza a rendőrség.

(x) Csillógó karácsonyfadiszek Kertész Tódornál.

Kiállítás a régi országházban.

Budapest, december 6.

A József főherceg szanatórium-egyesület országos házipari kiállítását ma délután 4 órakor nyitották meg ünnepélyesen a régi országház előcsarnokában. A megnyitót ünnepélyre megjelentek gróf Tisza István miniszterelnök, *Lukács László*, *Hieronymy Károly* és *Berzeviczy Albert* miniszterek, gróf *Csáky Albin* főrendiházi elnök, *Perzelt Dezső* képviselőházi elnök, *Zsilinszky Mihály* államtitkár, *Klobusiczky János*, *Nyegre László* és báró *Perényi Zsigmond* orsz. képviselők, a földművelésügyi minisztériumból *Tormay Béla* és *Balogh Vilmos* min. tanácsosok, *Bartholy József* osztálytanácsos, *Keller Gyula* házipari miniszteri biztos, *Lakatos Aladár* és *Gaál Jenő* miniszteri tanácsosok, *Hegyesfalvi Lajos* miniszteri osztálytanácsos, az Országos Iparegyesület küldöttsége: *Falk Zsigmond* udvari tanácsos és *Thék Endre* alelnökök és *Gelléri Mór* igazgató, a budapesti kereskedelmi és iparkamara részéről *Lánczy Leó* udvari tanácsos *Hüttel Tivadar* és dr. *Fritz Péter*, az aradi, marosvásárhelyi, nagyvárad és szegedi kereskedelmi kamarák küldöttségei, a budapesti szegénysorsu tüdőbetegek szanatórium-egyesületének igazgató-tanácsa báró *Harkányi Frigyes* és *Korányi Frigyes* főrendiházi tagok vezetésével; e küldöttségben *Müller Kálmán* főrendiházi tag, *Kuthy Dezső* igazgató-őorvos résztvettek; végül a kiállítás rendezősége részéről dr. *Lukács György* főispán, dr. *Kovács Gyula* kir. tanácsos, *Verner László* és *König Elemér* titkárok; a déli növényekkel díszített ioyerban ott volt azonfelül a főúri társaság s a főváros egyéb előkelő hölgyközönségének tagjai nagy számban. Az előcsarnokból az emeletre vezető lépcsőn békésmegyei magyar népviseletben léányok s legények sorakoztak.

Dé után 4 órakor megérkeztek *Klotild* főhercegnő és *József Agost* főherceg, a kiállítás védnöke, *Szirmay grófnő* udvarhölgy, illetőleg gróf *Szapáry József* huszárszázados, kamarás kíséretében. A fenséges vendégeket a közönség lelkesen megjelenezte. *Lukács György* főispán szép beszédben üdvözölte a fenségeket.

Hazánkban, így kezdte, hetvenezer ember pusztul el évente tüdővészben, a tüdővész halálozások száma tehát az összes halálozásoknak egyenő ad része. A tüdővész betegek száma pedig állandóan félmillió szegény hazánkban. Ennek a félmillió polgártársunknak egyharmada teljesen munkaképtelen, kétharmada pedig nagyon korlátolt munkabírással rendelkezik. Valóságos nemzeti veszedelem tehát a tüdővész. Állandó emberadó, melynek arányaibok képest a háboru pusztításai szinte kicsinyeknek tűnnek fel. A tudomány rég kimutatta, hogy a tüdővész szanatóriumai kezelemmel biztosan lehet gyógyítani, csak idejében kell hozzáfogni. Odalenn az Alföldön, ahol a tősgyökeres magyar faj soraiban borzalmasan pusztul a rémes betegség. József főherceg védnöksége alatt egyesület alakult, melynek célja népszanatóriumokat állítani a szegénysorsu tüdőbetegeknek. Népszanatórium-alapnak gyarapítására törekszik a jelen kiállítás is. A kiállítással az emberbaráti célon kívül közgazdasági érdekeket is szolgálunk, mert ha sikerül megismertetni, kedveltekké tenni házi és népiiparunk szép cikkeket és azoknak kelendőségét is biztosítani. akkor ez a kiállítás is hozzájárul ahhoz, hogy szegény népünk javára a munkaadalmakat, a megélhetést és keresetforrásait szaporítsuk. Készülettel mond a főhercegnő, amiért nevelé együtt elfogadta a kiállítás védnökségét és felkéri a kiállítás megnyitására.

József Agost főherceg erre körülbelül így válaszolt.

Fogadja legbensőbb köszönetemet e meleg üdvözléért, amely mély visszhangra talált szívemben. Nemes szívek egyesületé egy szent kötelesség végzésében, hogy édes hazánk szegény sanyalódó gyermekeit megmentsék a borzasztó tüdővészről, atól a bajtól, amely, mint az elnök ur mondta, ezer meg ezer embert követel évente áldozatul. E veszedelemben testvéreinknek segítségére kell kiállni és ha nagy szenvedésüket megszüntetni nem is tudnók, legalább enyhíthetjük azt. Ilyen nemes, fenséges és szent feladat előtt nem zárkozhatik el senki; tudom, minden igaz hazafi, aki csak teheti, istápolni, támogatni fogja ezt az épp oly szép, mint fontos törekvést. Hiszem, hogy Isten áldása kísérendi ezen egyület működését, édes hazánkunk visszaadván sok elvesztetnek hitt emberéletet.

Szívem mélyebből kívánom, hogy minél többen gyógyuljanak meg az épülőd szanatóriumokban és így a már iszonyatos mérveket öltött baj terjedelmében korlátoltassék és idővel kiirtásék.

Miód a kiállítást megnyitom, fölkérem mindazokat, akiknek keblében nemes érzésű szív dobog támogatásék ezt a kiállítást, amelyben a magyar nép beteg, szenvedő testvéreink javára végzett munkáját mutatja be. Ezzel a kiállítást meg-

nyitónak nyilvánítom. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Ezek után a főhercegnő és a főherceg a kiállítás rendezőségének kalauzólása mellélt a miniszterek és más előkelőségek kíséretében a kiállítás megtekintésére indult és mindenekelőtt az egykori péntári helyiségben lévő könyvesarnokot nézték meg, ahol a főhercegnő megvette *Tompa* „Virágregének” diszkidását. A társaság innen a kiállítás tulajdonképpeni központjába, az egykori ülésterembe ment, ahol a főhercegnő és a főherceg a kiállítás minden egyes részletét megismerlették és a főhercegnő majdnem minden egyes lombsátorban vásárolt valamit. A tombolánál az első kifizető szám 450-es szám volt, amelylyel a főherceg egy szép babut nyert. Végül felmentek az emeletre, hogy az ott elhelyezett békésmegyei csoportot szemléljék meg. A Gauz-gyár zenekara fogadta a társaságot a magyar Himnusz hangjai mellett.

Klotild főhercegnő és *József Agost* főherceg majdnem egy órát időztek a kiállításon és számtalan-szor adtak kifejezést elismerésüknek az ügyes rendezés fölött. A fenséges vendégek öt óra tájban vetek búcsut a kiállítás rendezőségétől és kísérve a közönség lelkes éljenzésétől, hazahajtottak a várbeli palotába.

Muzeumok és könyvtárak.

Budapest, december 6.

A magyar tudományos világnak színe java gyűlt ma össze a Nemzeti Múzeum dísztermében a Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetségének közgyűlésére. *Thaly Kálmán* nagyon szép megnyitót beszédt mondott, *Gyalui Farkas* igen érdekes előadást tartott, de a min meg a gyűlés után is sokat tanakodtak: az elnökválasztást a hivatalos beszámoló egyszerűen elhallgatta. A szövetség közgyűlésének napirendjé a múzeumok és könyvtárak országos tanácsa szokta előkészíteni, és az *Berzeviczy Albert* közoktatásügyi miniszter lemondván az elnöki tisztségről, távirattal felkérte *Széll Kálmán*-t, a szövetség megalapítóját, fogadja el a megüresedett állást. *Széll Kálmán* ugyancsak távirattal tudatta, hogy a kérés teljesítése elől nem zárkozhatik el és mégis ma a közgyűlésen nem őt, hanem *Wlassics Gyula* volt közoktatási minisztert választották meg a szövetség elnökének. *Széll Kálmán* 35, *Wlassics Gyula* 43 szavazatot kapott. *Hogy Wlassics Gyula* így előzmények után hajlandó lesz-e magára vállalni a szövetség vezetését, nem tudjuk, de az bizonyos, hogy itt oly izléstelen tapintatlansággal állunk szemben, amely sokat leronthat a szövetségi tagok tudományos és irodalmi törekvéseinek komolyságából és árthat magának az intézménynek is, amely első sorban a nagyközönség támogatására szorult. Elvégre *Széll Kálmán* államférfi nagy-ságából és hazafias érdemeiből az ily kicsinyes eljárás semmit sem vonhat le, de a tanácsnak mégis minden befolyását latba kellett volna vetnie illusztris jelöltje érdekében és ily szűkkörű testületben helyes érzéssel bizonyára sikerült is volna megválasztatnia, vagy legalább nem lett volna szabad leszavaztatásnak kitenni a szövetség nagy-növ megalapítóját, ha már felajánlotta neki az elnöki tisztséget. A „stikli” sikerülte természetesen nagy konsternációt keltett a szövetség higgadt agjai közt és az ülés befejezése után is éles kifakadások történtek a „tudós” urak ellen, akiknek olyan kevés a vágott dohányuk, de még kevesebb a jó izlésük.

A közgyűlésen, amelyen megjelent *Zsilinszky Mihály* államtitkár is, *Thaly Kálmán* alelnök elnököt. Beszélt a magyar faj történelmi hivatásáról és hangsúlyozta, hogy a magyar államot, a magyar faj szuperemáciáját csak úgy tarthatjuk fenn, ha a történelmi alapon megmaradunk és ezeréves történetünk igazolt, hogy nekünk csak az a kötelességünk, hogy a történelmi alapról soha le ne térjünk. Kell, hogy ezentul még inkább úgy legyen, hogy a magyar nemzet és a magyar faj az országban levő minden idegen ajku nemzetiségeken, fajokon fölül álljon műveltségi lokon. (Éljenzés.) Erre nézve az iskolák-tól remélhetjük a legtöbbet, de egyéb eszközöket is meg kell ragadnunk a közművelődés és a magyar kultúra előbbrevitelére. Így a múzeumokban a népszerű előadásokat és az olvasási vagy felkeltését. Ezt a óelt szolgálja a szövetség, amelynek eszméje a *Dunántúli Közművelődési Egyesület*-ből indult ki. Erre *Thaly nagy* elismeréssel emlékezett meg *Széll Kálmán*-ról, mint a múzeumok és könyvtárak ügyében működő három testületnek megalapítójáról és *Berzeviczy*-ról, akinek elnöksége idején a szövetség hatalmas lépésben haladt előre. Indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvében örököltette meg halálját volt elnöke iránt.

Azatán a tanács második évi jelentésének bemutatására került a sor.

A jelentés, amelyet *Porcsolt Kálmán* titkár nagy gondal szerkesztett, élénkben igazolja, hogy a mu-

zeumok és könyvtárak ügye iránt *Berzeviczy* Albertnek vezetése mellett országzszerre fellendült az érdeklődés a muzeumok és könyvtárak gyarapításának és szaporításának országos fontosságú ügye iránt. Kiemeli, hogy ma már a tanács közvetlen felügyelete alatt 127 népkönyvtár áll. Elkészítette a tanács a népkönyvtárak első statisztikáját, amely bő felvilágosítást nyújt a hazai népkönyvtárak állapotáról. — A tanács az évben is élénk összeköttetésben állott a muzeumok és könyvtárak országos főteljesítményével, amelyvel közösen állapította meg az ország kulturális intézeteinek segélyezési javaslatát a közoktatásügyi miniszter számára. Ezen javaslat alapján a 1903. évre a közoktatásügyi miniszter 21.900 K. folyósított népkönyvtárak és nem tudományos jellegű gyűjtemények segélyezésére folyósított a közoktatásügyi kormány, s ez összegből 41 tudományos jellegű gyűjtemény segélyezett.

A napirend során következett a Szövetkezet tisztikarának: egy elnök, két másodélnök, három titkárnak és a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa 20 tagjának öt évi időtartamra való kiküldése. A titkos szavazás eredményeképpen az Országos Szövetkezet tisztikara a következőkben alakult meg: elnök: *Wlassics Gyula*, alelnökök: *Thaly Kálmán*, gróf *Teleký Sándor*, titkárok: *György Aladár*, *Porzolt Kálmán* és *Sándor József*; a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának tagjai lettek öt évi időtartamra: gróf *Apponyi Sándor*, gróf *Andrássy Tivadar*, *Ballagi Aladár*, *Beöthy Zolt.*, *Emich Gusztáv*, *Forster Gyula*, *György Aladár*, *Havass Rezső*, *Horváth Ödön*, *Kuncz Adolf*, *Porzolt Kálmán*, *Rác Károly*, *Rákosi Jenő*, *Szemesvári Miklós*, *Thaly Kálmán*, gróf *Teleký Géza*, gróf *Teleký Sándor*, *Tóth József*, *Wlassics Gyula*, gróf *Zichy Jenő*.

Gróf *Teleký Sándor*, az újonnan megválasztott alelnök mondott ezután köszönetet, mire *Porzolt Kálmán* titkár felolvasta a kögyűlésre beérkezett indítványokat és pedig: *Havass Rezső* indítványát, hogy a tanács foglaljon állást a pornografikus irodalmi termékek terjesztése ellen, *dr. Jász Andrást* indítványát, hogy a Tudományos Akadémia kiadványait a vidéki muzeumokkal kapcsolatos közkönyvtáraknak is átengedje továbbá, hogy a földben talált régészeti leletek kizárólagos tulajdona legyen a találonak, továbbá *dr. Récsény Viktor* panonniai főkönyvtáros indítványát a duplumok kicserélése iránt *Jánossy Gábor*nak, a Vasvármegyei Kulturregisztráció könyvtárgazdájának indítványát a vidéki muzeumok és könyvtárak vezetői részére téli vasuti jegykedvezmény iránt és végül *dr. Kőrösy József*nek indítványát a tengerentúli országokból származó tudományos munkák és muzeális tárgyak szállítása iránt. Az összes indítványok érdemleges tárgyalás előlából áttételték a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsához.

A kögyűlés íberekesztéseképp *dr. Gyulai Farkas* tartotta meg nagyérdemű előadását a magyar könyvtárak jövőjéről, mely a hallgatóság tetszését vívta ki. Utózára *Barlay László* szólalt föl és Temesvár város nevében felkérte a szövetkezetet, hogy a legközelebbi kögyűlést ott tartsa meg. A gyűlés egyelőre tudomásul vette az előterjesztett kérelmet.

FŐVÁROS

(*) **Uj hid a Dunán.** A főváros V. és VI. kerületének külterti lakói, főleg pedig a III. kerület régen érzik annak híját, hogy a Dunán nincs olyan hid, amely a kerületek között a forgalmat közviténé. E bajok megszüntetésére a VI. kerületi demokrata-párt fővárosi bizottsági tagjai *dr. Vásonyi Vilmos* elnöklete alatt tegnap este értekezletet tartottak a központi demokrata-körben. Az értekezlet kimondta, hogy a fővárosban mozgalmat indít, melynek célja: a Hungária-körút és Ó-Buda közt hidat építeni. A mozgalomhoz esatlakoznak az V. és III. kerület országgyűlési képviselői és fővárosi bizottsági tagjai, kik a hét folyamán közös értekezletet tartanak a további teendők megbeszélésére. Az új hid eszméjét a három kerület külső részének lakói nagy örömmel fogadták, mert az új hid nagyban elősegítené a városrészek fejlődését.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Várszínház.** Eleven. mulatságos, talpraesett előadásban mutatták be vasárnap este az Országos színész-akadémia növendékei a *Proletárokat*, *Csiky Gergely* népszerű társadalmi színművét. Némcsak a bohózatos, zsánerszerű jelenetekben állottak jól helyet, hanem a komolyabb drámai részeket is kellő erővel színezték. *Zódi Elza* érdekesen, szimpatikusan jellemezte Irént, aki romlott, erköletelen környezetéből tiszta lélekkel emelkedik ki. Hangjában megvolt a szív nemessége és a magasabbra törő természetek energiája. Nyit színen is őszinte viharos tapsokat kapott *Markán* vonások voltak *Kálay*

Kornélia Szedervári Kamillájában és *Verő Margit* sok intelligenciával játszotta *Elzát*. A férfiak közt különösen jó volt *Horváth Jenő* mint *Timóth Pál*, csupa jó szív és jámbor naivítás. *Szentirmay Béla* Bankó szerepét nem közönséges intelligenciával ábrázolta. *Dobi Menyhért* Mosolygójából sem hiányzott a vaskos humor és *Molnár László* ügyesen, folyékonyan beszélt a léha *Zátonyi Bence* cinikus hangján. *Pompás* kis *Senki Gáspár* volt *Váradi Ilke*, türege és graciózus, bátor és eszes *gamin*. *Ujházi* mester kitűnő vezetése meglátszott a vasárnapi előadás természetesen józónusán.

** **A Ghetto szereposztása.** A *Király-Színház* csütörtöki bemutató-előadásának utolsó próbát erős igyekezettel folytatta a fiatal színész társulat. *Hajnermans* drámájában a főbb szerepeket játszóak: *Vágó Béla*, *Lubrine Julia*, *Thury Elemér*, *Lubinszky Odón*, *Gyöngyi Izse*, *Körmendy János* és *Szarvassy Ilona*. A sajtó képviselői számára a darabból szerdán tart írópróbát a színház.

** **Sardon-interview-k.** A *turini Stampa* című újság nemrégiben egy *Sardon*-interview-t adott közre, melyben a francia drámaíró nagyon elvetőleg nyilatkozott a mai francia drámaíróirol. A *párisi Matin* erre éles támadást intézett *Sardon* ellen s többek közt árulónak is elnevezte. Erre már *Sardon* is megszólalt s kijelenti, hogy a *Stampa* dolgozóitarsaival soha a francia drámaíróirol nem beszélt. Sem kedve, sem ideje, mondja *Sardon*, hogy az olasz, angol és amerikai újságokban vele álitólag folytatott interview-k hazugságait folyton cáfolgassa s egy-szersmindenkora kijelenti, hogy az ilyen interview-k mind szemérmes hazugságok. *Sardon*nak ez a haragjában odavetett nyilatkozatát kicsit gyanusza teszi az, hogy a nagy színpadi drámaíró-technikusnak világszerre ismeretes az a tulajdonsága, hogy nagyon szívesen interview-vollatja magát.

Nyitlér.

Karácsonyi ajándéknak

szencziólcó és kiváló form szentoltárgy, lakást kiegészítő díszítőalkák, képek, bronz-, taraktotta- és márványtárgyak kaphatók

Hegedüs Zsigmondnál Andrássy-ut 17. sz.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága
Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik.
Utánfizetési kötelezettség nélkül.
Részvényesei nincsenek.

Összes vagyon 1902. december 31-én
1,981,516,483-42 frank.

Biztosítási állomány 1902. december 31-én
6,958,093,587-09 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:
Budap. st. IV., Kárly-körút 26.

(Az e rovat alatt közöltéteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **A Magyar Heraldikai és Genealógiátársaság** e hó 10-én, csütörtökön délután 5 órakor a Nemzeti Muzeum üléstermében nagygyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Előnké megnyitő. 2. A XVI. századi magyar heraldika. *Csoma József* igazgatósági választmányi tagtól. 3. Másodélnök választása. 4. Titkári jelentés az elmúlt évről. 5. Pénztári kimutatás. 6. Esetleges indítványok.

○ **Az Erzsébet Népkadémia programja.** Az Erzsébet Népkadémia végrehajtó-bizottsága minap tartott ülésen inézkedett, hogy az akadémia december folyamán megnyílék. Kibérelte az akadémiai Szegénygyermekert-Ertelet emellett termett, ha a két előadó-terem mellett könyvtárt is fog berendezni. A könyvtár mindennap este 6-9 óráig lesz nyitva. Az előadások naponként este 7-9 óráig tartanak. Hétköznapokon a Szabad Lyceum tart tanfolyamokat és sorozatos előadásokat. Vasárnap este pedig az Országos Bizottság fog művészetit és tudományos esztét rendezni. A Magyar Turista Egyesület budapesti osztálya kirándulókat rendez a Népkadémia tagjaival. A Jogvédegyesület pedig minden vasárnapon délelőt 11-12 óráig és szerdán este 8-9 óráig mindenkinek szolgálat ingyen jogi tanácsot. A végrehajtó bizottság köszönetet mondott a gyűjtemény nevében küldött 400 korona adományért *Chorin Ferenc* főrendbírói tagnak, a Természettudományi Társaságnak a könyvtár részére ajánlékozott kiadványaiért, *Wodianer Arthur* könyvkiadó

cégnek 700 korona értékű adományaiért, a *Singer és Wolfner* cégnek az *Uj Idők* és más nagyrterű könyvekért, *Réti Béának* a Cotta-féle klasszikus gyűjtemény 100 kötetért; *Leszkó Károly* könyvkiadónak, aki az adományoktól könyveket díjmentesen bekötötte.

○ **Egészség-Naptár.** *Dr. Marton Sándor* és *Tanay József* szerkesztésében. *Korányi Frigyes* főrendbírói tag, egyetemi tanár, lekes előbeszédével a II. évfolyamában jelent meg e közhazsú, az egészségügyi ismereteket népszerűen tanító kis munka, mely úgy terfgogatára, mint tartalmára jelentékenyen ismódosított és amely ezévbén nemcsak az intelligensebb munkásszótársaknak van szánva, hanem oly tartalmu, hogy minden műveltebb kör igényeit kielégíti. Ugy az orvosi, mint a munkás-szakkörök igen rokonzenvesen fogadják ez uttóró, életrevaló munkát. Az országos közegészségügyi tanács véleményezése alapján, mint helyes, követésre méltó és fontos egészségügyi ismereteknek való terjesztésére kiválóan alkalmasat a belügyminiszterium figyelmébe ajánlja. Ugyancsak a kereskedelmi, földmívelésügyi miniszteriumok, Budapest székesztőváros tanácsa, az országos iparegyesület, „Hangya” s.b. anyagi és erkölcsi támogatásban részesítették. Nagy ügybuzgósággal, a legelőkelőbb orvosi szakteltekkel, egyetemi tanárokkal, specialistákkal, publicistákkal sorakoznak egymás mellé, mint a naptár munkatársai és népies stílusban, kellemes elbeszélő formában igyekeznek megértetni a kolvasóval, hogy mily nagy kincs az egészség, mit kell tennünk annak megóvása érdekében, miként akadályozhatjuk meg a betegség súlyosbodását, miként védjük meg hivásunk körében az egészségünket, valamint szakszrieren tanítja a betegápolást is. Különös fontossággal tárgyalják a tudóbbakat, melyben kiválóan hasznos utabiztatásokat adnak: *Korányi egyetaniár*, *Kuthi, Friedrich* egyet. m. tanárok és *dr. Marton*. Igen érdekes tanulmányok vannak benne *Stein* és *Kende* orvosoktól az iszákosság elleni küzdelemről. Jeles cikkek *Bóky János* egyet. tanár és *Kármán* gyermekorvosától a gyermekbajokról. Megszívlelendő tanácsokat adnak: *Hutya* raktor egyet. tanár, *Kovács Aladár* mentő igazgató-főorvos, *Feleki, Temesváry, Mohr* egyet. m. tanárok. *Feleki Sándor* költő talpraesett versben tanítja az egészség 16 parancsolatát. *Goda Géza*, *Pfeifer Sándor*, *Kovács Károly* jeles írók hasznos, szórakoztató olvasmányokkal gazdagítják a munkát. Tanulságos cikkek vannak még *dr. Schuchny* és *dr. Reisz Oktáv* bányaműtőorvosától, valamint *dr. Jakab László*, a Herl-szánatórium vizsgyintézetének főorvosától is. A mű 15 ivnyi terjedelmű és díszes kiállítása a Pestú könyvnyomda részvénytársaságot dicséri. Kapható *Kemény Miksa* könyvkereskedő, *Dorothy-utca 9.* íroladóról és az összes könyvkereskedőknél. Ara füzve 60 fillér, kötve 1 korona.

○ **Kisfaludy Károly munkáiból**, melyeket díszes, új kiadásban a Remekírók Képes Könyvtára tesz közzé most jelent meg a második belejező kötet. Tartalmazza Kisfaludy kisebb szindarabja közül *Szalágyi Mihály szabadulását*, *Matyás Deakot*, *A leányörzót*, a *Hűvő próbáját*, a *Csaiótásokat* s a *Három egyszerre* című vígjátékot. A novellák sorát a *véppohár* nyitja meg, melyet Kisfaludy legnépszerűbb humoros elbeszélései, *Tollai Jónás* és *Sulyosi Simon*, a *Tivomér* című regény és még néhány kisebb elbeszélő és vegyes munka, végül pedig a *Kritikai Jegyzetek* követnek. A kiválótagatás a legszeresebbeknek mondható, mert a két kötetben így minden meg van ami Kisfaludy Károly munkái közül bármily szempontból is nevezetes. A szöveg is mint a vallat minden kötetében, igen gondosan van revidálva, és a képek is — *Barsy, Juszkó, Udvarny, Neograd*, és *Stein* munkái — igen szépek. Kisfaludy művei e díszes új kiadásban bizonynyal kaposak lesznek a karácsonyi könyvpiacra.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Decembéri esküdtbírák.** A budapesti büntető-törvényszéken már kisorsolták a december hónap esküdtbírói tisztelet gyakorló esküdtjeit.

Kisorsoltattak rendes esküdtbírákú: *Edelmayer Károly* újszeres, *Lindmayer Ferenc* háztulajdonos, *Farkas Ignác* építómester, *Farkasy Endre* tőkés, *Fodor Gyula* műbütész, *Agoston István* cipész-mester, *Kemény Gyula* háztulajdonos, *Messinger Simon* ügyvéd, *Kovács Imre* háztulajdonos, *Hegner Ede* háztulajdonos, *Farkas Lajos* cégvezető, *dr. Bóker Géza* orvos, *lovag Tichtl Ferenc* háztulajdonos *Blaskovich Sándor* földbíróköt, *dr. Kelemen Gyula* bankigazgató, *Dobos János* lakatosmester, *Huber Antal* sőtűneser *Gobersieg Gyula* gyárvezető, *Horváth János* sörbízományos, *Jármay Gyula* igazgató, *Hassinger Herman* bádógymester, *Korányi János* mérnök, *Berkes Kálmán* háztulajdonos, *Lauffer Imre* könyvelő, *Hilbert Károly* vendéglős, *Frankendorfer Frigyes* rajzoló, *dr. Eles Henrik* ügyvéd, *Arnold Róbert* újszerkeskedő, *Gyenes József* sörigáryi hivatalnok, *Bakos Pál* szobafestő, *Póteskúti k* lettek: *Flesch Mór* csemegekereskedő, *Löwenstein Arnold* szénbányatórsulati igazgató, *Egger Leó* győgyyszerész, *Färber Simon* óras *Deutsch Károly* óras, *dr. Bamberger Béla* ügyvéd, *Reményi Mihály* bangszergyáros, *Feszty Gyula* építész, *Cserna Lajos* szabó, *Madarász Gyula* újszeres. A december havi esküdtszéki ülészek december 9-től 23-ig tart.

§§ **A tanító órája.** Érdekes ítéletet hozott e napokban egy francia bíróság. Egy óráscég ugyanis az euri departement tanítóinak egy-egy tízennyol frank értékű órát küldött postán, mellette a szükséges bélyeget arra az esetre, ha címzett vissza akarná küldeni az órát. Sokan vissza is küldték, mások megtar-

tolták és kifizették az árát, mert azt hitték, hogy mihelyt elfogadták és főtöbontották a küldeményt, a vétel megtörtént. Egy tanító azonban szó nélkül zsebrebavágta az órát meg a bélyeget és eszeágában se volt akár visszaküldeni, akár az árát megfizetni. A cég intó leveleire rá se hederített, úgy, hogy pörre került a dolog. A cég bepörölte a tanítót a vétel áráért és még bizonyos kártérítésért viszont a tanító panaszt emelt a cég ellen és husz frank kártérítést követelt a sok zaklatásért. A bíróság a cég követelést elutasította, a tanítónak ellenben tíz frank kártérítést ítélte oda. Az ítéletnek az a megokolása, hogy ha valaki meg nem rendelt árucikket kap postán, nem köteles a küldeményre nézve intézkedni. A címzett nem kötehető arra, hogy visszaküldje az ily módon kapott árut, tehát ha megtartja, az nem jelenti a vételt.

§§ Gyilkos iskolásfia. Hatvanban Kossuth Lajos születésnapjának századik évfordulóját szomorú eset zavarja meg. *Gutfreund* Deszö tizenöt éves polgári iskolai tanuló verekedés közben sziven szurta iskolatársát, *Frei Pált*, aki néhány órai kioldás után meghalt. A fiatal gyilkos a vádlottak padjára került. Azzal védekezett, hogy oly igazot volt a tett elkövetésekor, hogy tetére már nem is emlékszik vissza csupán arra emlékezik, hogy *Frei* bottal sújtott fejére s ő önvédelemből vette elő kését. Az egri törvényszék esküdtbírósga ha át okozó súlyos testi sértesben mondta ki bűnösnek a vádlottat, amit ő verdikt alapján a törvényszék egy évi fogságra ítélte. A bíróság enyhítő körülménynek csupán azt vette, hogy a vádlott a tett elkövetésekor a tizenöt éves életkorát még el nem érte. A királyi Kuria első büntetőtanácsa *Zsigmondovics* Mihály előadásában s *Thassy* Pál koronauigyezhelyettes indítványára a benyújtott semmisségi panasz elutasításával a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

TÁVIRATOK

Belgrád, december 6. A *Szamuoprava* című félhivatalosnak *Csarikov* orosz követ visszatérésére vonatkozó tegnapiról kelte téves jelentésével szemben ma illetékes helyről is helybenhagyják, hogy *Csarikov* visszatérése valószínűtlen.

Brest, december 6. Egy helyben tartott gyűlés után mintegy 1000 munkás voutt végig a városban, miközben összejelölték a rendőrséggel, 2 rendőrbiztos és 10 rendőr megsebesült.

Szerb kormányválság.

Belgrád, december 6. Egyes képviselőknek a miniszterium bizonyos tagjainak ezidegije kifejtett munkásságával való elégedetlensége következtében a *Gruics-kabinet* állása, ugy látszik, megrendült. A városban általában azt hiszik, hogy a kormány lemondás szándéval foglalkozik. Hivatalosan azonban tagadásba vonják a válság fennforgását. Mindannak dacára a *Gruics-kabinet* lemondása küszöbön állónak látszik, amivel összefüggésbe hozzák a tegnapi miniszteri tanácskozást is, mely éjjel tartott. — A *Stampa* híre szerint *Innocencius* metropolitán több képviselő felszólítja, hogy adja be nyugdíjaztatása iránt való kérvényét, mert különben interpelláció után ugy megingatják állását, hogy azután a metropolita kénytelen volna visszalépni.

Ramazán-ünnep.

Konstantinápoly, december 6. A szultán Ramazán-ünnepi felvonulása a próféta palástjában vizen történt és ünnepi leolyásu volt. Az ünnepet semmi sem zavarta meg.

Hajókatasztrófa.

Hamburg, december 6. Az Északi tengeren uralkodó hófúvás és köd folytán néhány baleset fordult elő. Az *Alvine* gőzös Rotterdamba ment a legénységével együtt elsüllyedt. A *Leading Light* nevű pedig megtelt vízzel és négy ember életét veszítette.

KÖZGAZDASÁG

A keleti expresszvonatok. A Páris illetve Ostende felé közeledő keleti expresszvonatokra való felszálásra nézve figyelmezteti a magyar kir. államasutak igazgatósága az utazó-közönséget, hogy azokon a napokon melyeken a vonatok Belgrad felől érkeznek vagy Budapestre indulnak ki, tehát minden hétfőn, kedden csütörtökön, pénteken és szombaton, Budapest nyugoti pályaudvaron, éjtel 11 órakor lehet e vonatokra felszállni.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítők heti jelentése.) Az élelmi cikk tizlet meglehetősen élénknek alakul, husmerek állandóan és nagyobb mennyiségben érkeznek gyors és jó elhelyezésre találnak. Vidéki marhahús hátulja 90—1000, eleje 80—85 fillér kilónként. Borjúk állandóan igen jó keresletnek örvendenek és minőség szerint hosszan levonás nélkül 92—112 fillérel gyors elhelyezést nyernek. Pörzsölés és forrázott sertések beküldése igen alánatos, az ár 108—114 fillér között mozog kilónként. Lebuzott sertések ugyanly árákon vannak forgalomban. Jól kifejtett malaok szépen fehérre tisztítva 170—180 filléres kilónkénti árban biztos elhelyezést nyernek. Vadakban a szükséglet alig nyer fedezetet, az enyhe idő folytán nem elég bő hozatalok által. Kitejtett nehez nyulak 250—290 koronával helyezettük el. A szállítást lehetőleg nagy tételekben igen ajánljuk. Szarvasokat 76, őzeket 110—120, dámvadakat 70—72, vadsertéseket nagyság szerint 60—90 fillérel helyezettük el kilónként. Fácánok párja 5—6 korona. Vagott áru tizlet élénk. Az elhelyezés jó és gyors. Prima ár 110—116 fillér kilónként minőség szerint, a beküldés szorgos folytatását ajánljuk. *Élőbaromfiban* is jó a kereslet. Csirke 150—200, tyúk 200—240, magió lud 330—460, pulyka 6—9 korona páronként minőség szerint. *Tojás* lánynak. Csak friss szép tojás kerest 90—92 K. Erdeji 86—88 K. Jól lámpázott apadt 76 K. Meszes tojással igen rosszul megr. Mai ár 64—66 K. Vaj igen szilárd. Jó teavaj 250—260 koronával van forgalomban. Nagy mennyiségben kérünk szállítmányokat. Főzvaj 2 K. Turó 20—24 fillér kilónként. *Gyümölcs:* Szőlő iránt mindjobban szünik az érdeklődés. Az ár 60—70 fillér kilónként. Török szőlő ládája 240—280 K. *Alma:* Csakis válogatott I. rendű alma iránt érdeklődnek, mint arany remelt, arany pepin, botul, bóralma, calvil, törökbalint, melyek 40—60 fillért fizetnek kilónként. Ugyanezen fajok II. rendű minőségben 28—32 fillérel vannak forgalomban. Rétes és pontik alma 16—32 fillér I.-r. I.-r. kevert alma 32—36 fillér. II.-r. 16—20 fillér. Ömlesztett alma kocsirakományokban I.-r. 16—20 II.-r. 12—14 korona mm.-ként. Szép körle kerest I.-r. nagy 50—60 fillér, II.-r. 28—32 fillér kilónként. *Dyoban* igen élénk az üzlet s magas árak vannak érvényben. I.-r. papirhájú 60—70, II.-r. 44—52 korona 100 kilónként. *Naspolya* 18—20 fillér kilónként. *Burgonya* szép, nagy gumós rózsá 320—340, hópehelyi 280—320, sárga 380—400 korona. Vaggonrakományok szállítását ajánljuk. Egészséges vöröshagyma 4.—440 korona mm.-ként.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

M. Gy. Budapest. Nem érthető a kérdése. Irja meg, mi a szándéka, különben nem adhatunk nyerve vonatkozó utbaigazítást. — **P. Gy.** Nyo e középisko a elvégzése szükséges, hogy fölvegyék. — **E. G. Temesvár.** A budapesti címjegyzék a kérdezett egyesület nem sorolja föl. — **B. M.** A kassai vízmeisteri iskola igazgatóságához kell címezni a tolyamodást. A részleteket megr a igazgatóság. — **S. A. Léva.** A sorrás idejét még nem lehet tudni. — **G. S.** Osztrák álampolgár volt. — **763.** Jelenkezni kell a villamosvasut igazgatóságánál. A posta- és távraigazgatóság pályázatot hirdet mikor ievéhbordóra van szükség. — **Utazó.** A királyi vár termek megtekintésére szóló belépőjegyeket a királyi várpalota várkapitányasága ad ki 60 fillérnyi díj mellett. Ezekkel a jegyekkel a palota összes helyiségeit meg lehet tekinteni. A palota új lovalgóló-istállóját is meg lehet tekinteni. A budai királyi várpalota Elyze-kertjét két esztendőn át zárva tartották a közönség előtt, az új palota építése miatt. Most, hogy a palota készen áll, a király elrendelte, hogy a győrnörű parkot nyissák meg a közönség számára. — **250 941.** A kérdezett sergély-alapból 60., kivételesen 1000 koronáig terjedő kölcsönt lehet föl-

venni. A fölveit összeg heti vagy havi kisebb részletekben fizetendő vissza. Ilyen kölcsön iránt a kérelmet irásban kell beadni dr. *Weinmann* Fű őp közügyészhöz (Budapest, Andrássy-ut 6. sz.). — **H.** A Pannónia-szállóban lakik. — **P. Kisvárd.** Amennyiben nem végeztél becsatoltát el, ismét sor alá jön. Ha nem kap értesítést forduljon a hadkiegészítő-parancsnoksághoz. — **1895.** Nem titkos társaság. — **F. R.** Bőrbajára mi nem ajánlhatunk gyógyszerét. Forduljon valamely ismerőbb bőrgyógyász orvoshoz. A nevezett dermatológiai munkát dr. *Weyner* Emil írta. A címe: Fűrdő-utca 8. Irjon hozzá, esetleg megküldi. — **Zemplén.** Második korosztálybeliként sorozták. A sorozás elengedéséről szó sem lehet. — **P. E. Budapest.** Meggüztetik már, hogy az utazóknál szolgálnak önkéntesek. Kérvénybe írja bele, hogy az utazóknál akar szolgálni. — **Szigma.** Az egyik már a témájánál fogva sem napilapba való, a másik sovány és banális história. Stulusának világos egyszerűsége dicseretet érdemel, a mondanivalója azonban kevés. — **W. J.** Az Országos Iparegyesület (Uj-utca 4.) nyilvántartja a címeket és szívesen közli önnel, ha odaforul.

Sorsjegyek.

S. A. Budapest. A Magyar Vöröskereszt-sorsjegy ára 25 korona. Sorsjegyei nem nyertek.
B. I. Rózsa utca. 1880—81. számú Magyar Vöröskereszt-sorsjegye 12 koronát nyert.
353 564. számú előfizető. Nem volt még buzás.
V. I. Nagy-Beszkerek. A 45682. számú sorsjegy 200 koronát nyert.
M. M. 48659. számú előfizető *Szombathely* Sch. W. S.
B. 88. K. V. Rév. Dr. F. A. Böök, F. A. Csakortanya, Sz. Ö. Salgótarján H. K. Veszprém, G. S. Eger. G. I. Zalatna, Cs. K. Emőd, Cs. K. Tardoskőd, Sch. M. Bekéscsaba K. K. Győr, R. Gy. Karczag, 21156. előfizető *Simontornya*, sorsjegyei nem nyertek.

Napirend.

Napló: Hétfő, december 7. — Római-atholikus: Ambrus. — Protestáns: Ambrus. — Görög-orosz: (november 24.) Kelemen. — Zsidó: Kisiev 18. — Nap két: 7 óra 19 perckor. — Nyugszik: 3 óra 51 perckor. — Hoid két: 7 óra 13 perckor este. — Nyugszik: 9 óra 22 perckor reggel. — Hoid a földközben 10 órakor délelőt.
Szanatorium-küldetés a régi képviselőházban, nyitva egész nap, Belépődíj 60 fillér.
Könyves Kálmán társaság képiállítása Nagymező-utca 37—39. szám. Megtekinthető egész nap díjtalanul.
Téli küldetés a Múzeumokban nyitva 9 órától 4 óráig. Belépődíj 1 korona.
Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.
Nemzeti Múzeum. Állattár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.
Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőt 10—12-ig.
Múzeumi könyvtár nyitva délelőt 9 órától 1-ig.
Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.
Egyetemi könyvtár zárva.
A fővárosi könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.
A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.
Az aquincumi ásatások és múzeumi. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierdeki vasut a Pálffy-térről.
Mentőegyesület helyisége a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.
Állattart a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.
Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakönyvtár, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Haza térmekek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a hazi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arisztokráciája is részt vesz) a városi iparcsarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőt 9 órától 2 óráig és délután fél 3 órától fél 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üdvözletkérdése (Magyar kereskedelmi részvényszeresség) V. Váci-körút 32. szám alatt.

A legjobb és legelterjedtebb az

Most jelent meg 472 oldal terjedelemben.

ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTÁRA

AZ 1904. ÉVRE.

SZÉPIRODALMI RÉSZÉT A LEGJOBB IRÓK SZOLOÁLTATTÁK. A LEGTÖBB KÖZLEMÉNY MELLETT SZÉP KÉPEK.

Negyvenötödik évfolyamát járja ez a bőséges tartalmu, mindeneket érdeklő, kitünően szerkesztett és szükséges tudnivalót mond. — Pontos, *Tiszti Címtdárán* kívül tartalma a következőkkel áll: hivatalos adatok nyomán szerkesztett Bélyegjeltek. — Csillagászati naptár, jegyzékekkel. — Nevezetes korszakok és korszakítások. — Törvénykezési szünnapok. — Országos színek. — Az uralkodók. — Az elmúlt év összes eseményei. — A közelgő halottai. — A külföld eseményei. — Ismeretterjesztő rész. — *Közhasznlati részében* Sorsolási értesítő. — Posta- és távra-árszály. — A postatakarékpénztár. — Bérkocsiszabályrendelet. — Külföldi uralkodók. — Névnappjegyzék. — Törvénykezési bélyeg- és illetékszabályok. — Ércpénz-, útmérték- és időösszehasonlító táblázat.

A 472 oldal terjedelmű **NAGY KÉPES NAPTÁR** tartós kemény **2 koronáért** megrendelhető minden hazai kötésben **Athenaeum** irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadóhivatalában (VII., Kerepesi-út 54.)

